

PHONG-HOÀ

16 TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU 7 XU

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR
NGUYỄN - TƯƠNG - TÂM

ADMINISTRATEUR
PHẠM - HỮU - NINH

GIÁO-DỤC TRONG DÂN QUÊ

MỘT BẢN CHU'ÔNG TRÌNH DỰ' ĐỊNH

Chương trình giáo-dục thì đã có quan-thương-thư bộ giáo-dục khởi thảo, đầu tôi thứ tôi phải lưu tâm đến.

Đành là thế, song cũng cứ bản phẩm chơi, biết đâu quan-thương Phạm tôi sẽ chú ý tới những lời thô-thiền của tôi như ngài đã xét tới bức thư của chú Bình nó đệ lên ngài ngày nọ.

Nhưng xin quan-thương và độc-

giả Phong-Hóa chớ-hiền lắm rằng tôi dâng thơ một cách gián tiếp đấy nhé! Kéo rồi lại làm bận đến ngọn bút trào phúng của Tứ-Lý và làm rầy đến bộ óc ngờ vực của ông « Mắt mèo » thì phiền lòng cho tôi lắm đấy.

Thôi! Mấy lời phân trần thế cũng đủ rồi. Bây giờ phải nghiêm trang mà bản tôi bản chương trình dự-dịnh to tát kia.

Đây tôi cũng theo ông thánh Á-Đông mà chia bản chương trình của tôi ra làm hai phần: **lễ và văn**. Và như ngài, tôi cũng chú trọng về phần lễ hơn: « Tiên học lễ, hậu học văn ».

Phải! về điều « lễ » cần phải dạy dân quê nhiều lắm. Bao giờ cũng phải thế. Ngày xưa có những điều « cổ lễ » rất hợp với cổ thời thì bây giờ cũng cần phải có những điều « tân lễ » hợp với buổi đời mới này.

Thí-du ngày xưa Đức Khổng dạy:

« Ở trong nhà thời có hiếu với cha mẹ, ra ngoài xã-hội thời tôn-kính bậc huynh trưởng ». Ngày nay ta bản: « Ở nhà thời không nên ăn bám cha mẹ, vợ con. ra ngoài thời phải có đủ tư cách làm một người công dân, đừng hà-hiếp ai, nhưng đừng để ai hà-hiếp nổi mình, nhất là đừng nịnh-hót một cách khốn-nạn, để hèn để mất cả phẩm-giá con người.

Ngày xưa ta theo lễ tục ngày xưa, ta phải cố nhồi kỹ vào óc thiên « Hương đảng », của pho sách Luận-ngữ. Ngày nay ta phải theo lễ tục ngày nay: nghĩa là ta phải mới. Vậy ta cũng cần có một thiên « Tân hương đảng » cho dân quê học mà theo.

Thiên hương đảng sách Luận-ngữ dạy rằng: « Đức Khổng-Tử khi có việc làng như người không biết nói ». Ở đời Xuân-Thu như thế thì có thể

được. Nhưng ngày nay, ta phải ăn nói cho rứt khoát, khi ra việc làng bản về hương-chính, hương-ước, ta phải hết sức cũ cho ra lẽ phải. Phải nói! Phải biết nói!

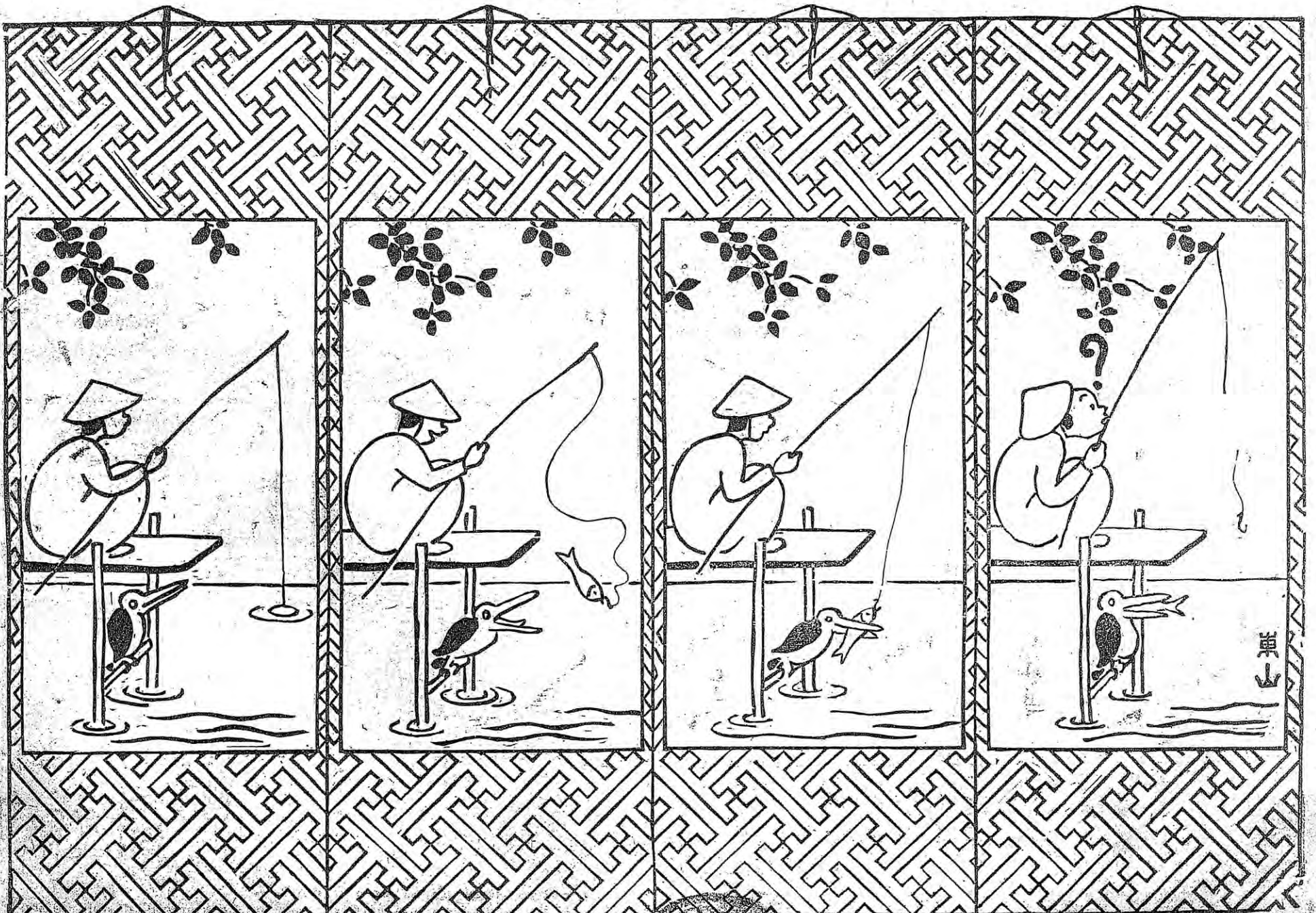
Thiên Hương-đảng dạy ta đi đứng khép nép, cất nhắc khúm núm, nói năng run sợ. Ngày nay, ta cần phải mạnh bạo mới có thể sống ở đời được. Vậy cử-chỉ của ta cũng như ngôn-ngữ của ta phải cho đồng-dạc đường-hoàng. Như thế không phải là ta ngạo mạn hay vô lễ dù đối với người bề trên cũng vậy.

Kề theo đủ cách thù ứng lịch-sự, nhả-nhận đời nay thì còn phải biết nhiều. Nhưng các điều cần biết cho ta để có thể làm một người trong xã-hội chẳng khỏi ra ngoài một câu: « Tự trọng, đừng để tiện » về hình-thức và về tinh-thần.

NHỊ-LINH

Tranh dự thí số 79

KHÔNG PHẢI CHIM BÓI CÁ . . .

CẬU PHÁN CAN-ĐÀM!!

Mợ Phán (bốp) - Đã chưa đi đêm chưa?
Cậu Phán (hăng hái) - Được lắm! Có giới cứ tát nữa đi!!

Cùng ông Tiêu-Liêu
Vũ-Bằng ở Rạng-Đông

Ông Vũ-Bằng viết bài « một đêm trắng... », còn ông Tiêu-Liêu thì bênh vực và ngợi khen bài ấy.

Như thế là một sự tự-nhiên quá! Vì ông Vũ-Bằng lại chính là ông... Tiêu-Liêu!

Và ông Tiêu-Liêu có hết sức công-kích bài Hanoi... ban đêm, thì cũng là một sự dễ hiểu lắm, không cần phải tranh luận làm gì.

Nhưng ông bàn về bài « luân-lý của Hanoi... ban đêm » của tôi viết, mà chính ông không hiểu cái luân-lý ấy là cái luân-lý gì.

Ông không hiểu được hay là ông không muốn hiểu?

Dù thế nào, đã không biết mà dám hạ nhời bàn cho sai lạc đi, thực là một cái thủ-đoan hầy còn... trẻ con lắm, ông Tiêu-Liêu ạ!

« .... Cái luân-lý của Hanoi... ban đêm là tỏ cho mọi người biết cái nguy hiểm (mãi dâm) ấy của xã-hội, để mong tìm phương cứu chữa... »

Nhưng trên cái luân-lý ấy lại còn một cái luân-lý cao-thượng, hợp lòng người hơn nữa: ấy là sự thương người... »

Cái lòng thương người ấy, ông Tiêu-Liêu cho là một cái luân-lý cũ rích... mà có lẽ, chính ông cũng chưa biết đến.

Rồi ông vội giở điều luật này, điều luật nọ. — ông tra cả sách dạy làm báo nữa... (cours de Journalisme — Ecole Universelle), — bao nhiêu tài liệu như thế mới cho ông được biết rằng không phải sự thực nào cũng được trọng.

Nhưng ngay trên mặt tờ báo Rạng-

đông, cũng số ấy — các ông đã tỏ ra cho mọi người biết rằng ý nghĩ không đi với việc làm, mà tờ Rạng-đông là một tờ đầu đuôi không bảo được nhau.

Các ông trách Hanoi... ban đêm nói một cách kin-đạo đến cô B ở phố H. B. — mà, cũng nói về cô ấy, các ông viết:

« .... mới biết ông này đã dùng tiền làm mỗi câu chữ cô bé những lúc cô bé sang chơi bên nhà số 42. Nhưng việc đã qua rồi... đánh đề cô Bé (con gái « rượu » của ông Phú-Lĩnh) mấy tháng sau lên giường... »

Tôi không biết đó có phải là một sự thực nên nói cả hay không, nhưng những câu ấy là những câu đau đớn, chua chát cho một người thiếu-phụ.

Các ông là những người ác-nghiệt quá, nhân-tâm quá. Chẳng trách được, cái lòng thương người, các ông không hiểu nổi cũng phải.

Câu văn của P. Bourget tôi nói đến, ông Tiêu-Liêu bảo là câu « bịa ». Nhưng ông lại sợ học-lực còn kém, chưa xem đến chẳng, nên ông vội chữa:

« Chết chữa! bịa thật ư? có lẽ nào? » Ông dùng cái nước đôi ấy kể cũng là khôn-khéo đấy!

Nhưng thôi, ông đã muốn học, tôi cũng sẵn lòng chỉ bảo cho ông rõ:

(Paul Bourget — Préface de la Physiologie de l'amour moderne (1)).

Être un moraliste, ce n'est pas prêcher — un hypocrite peut le faire — ni s'indigner — Le moraliste, c'est l'écrivain qui montre la vie telle qu'elle est.

(1) Plon-Nourrit et Co Éditeurs.

le est... Interdire à un artiste la franchise du pinceau sous le prétexte que des lecteurs dépravés ne voudront voir de son œuvre que les parties qui conviennent à leur fantaisie sensuelle, c'est lui interdire la sincérité qui est, elle aussi, une vertu puissante d'un livre.

.... Nous n'avons, nous, qu'à penser juste si nous pouvons, et à dire ce que nous pensons. Pour ma part, je m'en tiens à ce mot que me disait un saint prêtre: il ne faut pas faire de mal aux âmes, et je suis sûr que la vérité ne leur en fait jamais.

Ông Tiêu-Liêu, Vũ-Bằng có thể hiểu được thì hiểu. Nếu không, ông đợi sang năm lên lớp, học thêm ít văn-chương nữa, thì may ra có hiểu được đôi chút.

Riêng tôi, tôi chỉ lấy làm ân-hận rằng, vì câu đó mà ông Tiêu-Liêu và các bạn ông đã phải mất công tìm-tôi ở Thư-viện khó nhọc mà không ăn thua gì.

Thực là một sự bất-dắc-dĩ. lần này tôi cảm bứt trả lời ông Tiêu-Liêu. Tôi rất vui lòng tranh luận cùng ông, nếu ông không vượt ra ngoài phạm-vi những bài đăng trên báo. Nhưng tiếc thay, ông đã dùng những lời tục-tằn, thô-bỉ (hài ban đêm) những lời ganh-tị, ghen-ghét của một kẻ thấy người khác hơn mình.

Ông đã tỏ ra một người thiếu sự nhã-nhận, và ông đã làm trái với lương-tâm và bôn-phận người cầm bút.

Ông Tiêu-Liêu, ông còn trẻ tuổi. Tôi không phải lấy sự trẻ tuổi đó mà khinh ông: nhưng ông chưa từng-trải việc đời, ông chưa biết đến những nỗi đau khổ, xót-sa của những người quanh mình.

Thôi, tôi xin chào ông, và ước-ao rằng không bao giờ còn được cái hân-hạnh gặp ông nữa.

VIỆT-SINH

MỘT LỜI THO' MỚI

(Bài này của một ông Cử đường trong gửi ra, xin cứ nguyên văn đăng để các bạn thưởng thức một lời mới).

Tặng Bích-Lan nương

En - hát - o - nho, en - hát - y - nhi,
Hỡi ai là khách tương tri đó tề!
Em - mờ - ê - mê, rồi khúc ruột en - nờ - á
á (ớ nó)
Đôi ta duyên nợ, đã lần lần ngày gió đêm
trắng
ly - en - g - ư - ơng, chót đã khăng khít khít
khăng,
Đàn mấy khúc thẻ vàng, hẹn ngọc.
A - i - ai nhân nhe bà Nguyệt xe giáy,
Đề cho anh đi lại với mẹ cùng thầy,
Kết cùng em đây đó.
Sự tình đã tỏ, còn điều chi nữa, mà
e - nờ - g - hát - y - nghi!
Sầu vì nỗi tương-ty, tương-ty em nhật dạ.
Sẽ-a-ca-sắc-cá chờ được nước duyên ư.
Lúc bấy giờ gửi nhận đưa thư,
Mong cho đừng chần toan gởi phượng.
Đã to lại tưởng, to tưởng nỗi y-ê-u-yêu!
Sống tình nhưng đã siêu-siêu,
Dẫu âu yếm trăm chiều cùng trắc.
Trắng thanh vắng-vặc, chén thề nguyên
ca-hát-a-kha!
Huê, lan thom nức một nhà,
Mong cho đừng anh chồng, em vợ.
Khăn nâng túi đỡ, khi điều thuốc miếng
trà (trầu)

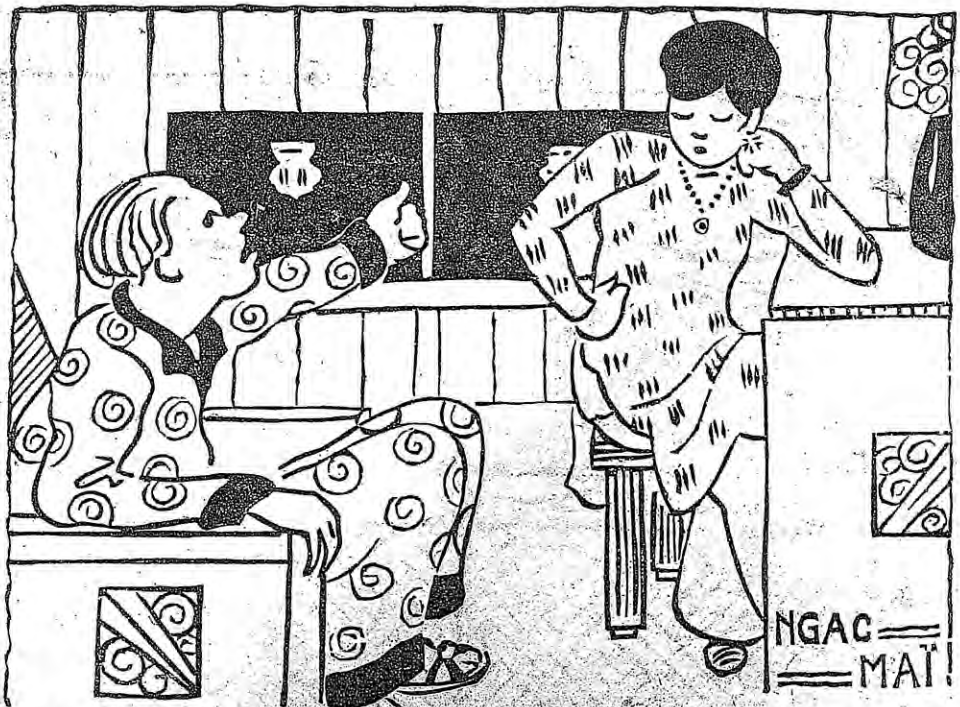
G - y - u - giu, đưa em về màn nội trợ.
Loan chung phượng chạ, khắc đêm xuân
bằng một nghìn vàng.

Dan-diu diu-dan hát-a-ha-nặng-hạ.
Em - mờ - a - ma - sắc - má,
Anh xin ló phần nhồi son.
Em như sen ngó đào non.
Anh đâu nở rời nửa khắc.
Xin em đừng lòng nam, dạ bắc,
Đề đến nỗi e - lờ - y - ly!
Tiếng một ngày cũng nghĩa tương tri
Em nên nhớ nhời anh mới phải.
Đôi ta tuy là đạo ngũ,
Song cũng nên nghĩa vợ chồng.
Ô - en - g - ông, ông Tô Hồng kia hỡi!...
Mãnh tình qua lại, trong lục lễ anh xin
đề-y-đi.
Đi trong năm nay cho dựng nghĩa vu-quy,
Cho vẹn chữ nghi-kỳ gia-thất.
Tay đờn riu-rất, anh lựa khúc « cầu-
hoàng ».

Đôi ta là nghĩa đá ràng,
Tê - e - rờ - o - tro đó!
Hoa xưa bướm cũ,
Bao quân lối đi về,
Ngọn Nam-phong phát-phãng đêm hè,
Anh đưa thư en-hát-o-như sắc nhớ!...
Anh mong mỗi em về làm nội trợ
Tình... tình... tang... en-hát-e-nhe?

THANH-ĐỘNG NGŨ-LANG

ÔNG CHỒNG HỌA-SÌ

Câu - Sao mợ lại để cái hòm ở đây?
Mợ - Tiên nông, tư trang của tôi cả trong ấy, không để đây thì để đâu?
Câu - Không! không được, hai cái chày đen ở chỗ ấy hòng cá cái

Kỳ sau sẽ đăng Huê... ban đêm

Eclair Photo 33, Hàng Manh (Rue des Stores), HANOI
Studio Electrique Moderne
Ouvert de 7 à 21 heures

ĐẠI GIẢM GIÁ TRONG THÁNG AOUT

Ảnh phóng 30x45 // Portrait nửa người 2\$90
— cả người 2.50

Công việc làm cẩn thận lại có Mỹ-thuật

Exécution rapide, glaçage à la

...tử' nhỏ đến lớn...

Cải cách.

Chúng ta bây giờ đang sống ở trong cái « không khí » cải cách. Ai là người trong lòng chứa lạnh bầu nhiệt huyết cũng phải ngáp dài mà than rằng : « nên cải cách ».

Nhưng cải cách những điều gì ? Đó là một vấn đề tối quan trọng, mà những người sẵn lòng vì nước, vì dân đang để ý đến.

Các cụ thường dạy rằng : muốn làm việc gì phải xét đến nguồn. Vậy ta ta muốn cải cách, trước hết phải cải cách người Annam, gốc của sự tiến bộ, cội rễ của nước nhà.

Thí dụ : như phần nhiều người mình hay để râu mà râu khi thì thẳng, khi thì quặp (thường thường thì quặp vào) trông có vẻ già lắm, ta phải cải cách hoặc để râu nhật-bản, hoặc cạo hẳn cho có vẻ mạnh mẽ trai trẻ. Lại còn cái khăn nữa, đội vào đi chơi gặp nắng mưa đều bất tiện, bất nhọc ta bỏ hẳn thay cái mũ (mũ trào cũng được) vào.

Nếu bỏ khăn sợ mất quốc hồn quốc túy thì ta nên để khăn, rồi đội mũ lên trên : đó là một sự cải cách đáng theo vì làm thế, ta dung hòa được hai cái văn minh Âu-Á, mà lại có cái vẻ mỹ quan lạ lùng nữa.

Dư luận thành Nam.

Báo Kinh-tế bàn về kinh tế trang đầu — còn trang sau vì « kinh-tế » bài bàn về kinh-tế, nên bàn đến truyện sảy ra lúc kinh-tế vậy : thôi, cũng là

kinh-tế cả !

Số 7, báo Kinh-tế nói đến dư luận ở thành Nam phàn nàn về việc quan Công-sứ bắt khóa máy nước từ 8, 9 giờ tối và cứ hai ngọn đèn điện bắt tắt đi một, rồi mong các ông nghị viên thành phố xin bỏ mấy điều bắt buộc ấy đi.

Nếu báo Kinh-tế mong ở mấy ông nghị viên thành phố thành Nam thì chắc là mấy ông nghị sẽ hết lòng vì dân vì nước (nước máy) đến xin (xin nghỉ ở nhà).

Nhưng báo Kinh-tế mà không biết kinh-tế ! Thật vậy. Mấy điều ông sừ bắt buộc kia rất hay ho, hay ho như thế này :

Máy nước tắt sớm thì khỏi phải đi gánh nước, đỡ mệt cho đầy tớ, đỡ phải dùng đến nước, đỡ phải uống, phải rửa, phải tắm Một điều lợi cho dân, lợi cho vệ-sinh thành phố.

Hai ngọn đèn tháo đi một thì đỡ sáng đỡ chói mắt ; kể cũng hơi tối một chút, kể ra quân gian dễ lẫn vào nhà trộm, cắp, xong cũng phải để cho họ kiếm ăn mấy chữ. Gia chi đi đường tối có vẻ nên thơ hơn đường thấp đèn sáng chùng nhều !

Rồi đây, ba ngọn đèn tháo đi hai, rồi bốn ngọn đèn tháo đi ba, cái chính sách sáng của thành Nam càng ngày càng tiến, tiến vào chỗ tối, dân thành Nam càng ngày càng mừng. Cho đến bao giờ máy nước khóa hẳn, còn bốn ngọn đèn tháo đi bốn, thì lúc bấy giờ dân mới mãn nguyện.

Kiêng tên

Bên Đức có phong trào bài Do-thái rất kịch-liệt gây nên bởi thủ-tướng Hitler, thì vừa đây người ta lại đồn rằng Hitler cũng là dân Do-thái, nhưng đó chỉ là một truyện đồn.

Sự thật thì Hitler có máu annam. Vì cũng như các người « kẻ cả » Annam — hạng Annam đặc cô — Hitler cũng bắt người trong nước kiêng tên mình, và cấm không cho ai được đặt tên con là Hitler, là Hitlerien, là Hitlerigue, nói tóm lại những tên có chữ Hit.

Có lẽ sau đây còn phải kiêng tên húy cụ lớn Hit nữa chứ ! Dân Đức hẳn khó nghĩ. Ta nên thương họ, hiền họ, cái phương giản-dị nhất mà ta vẫn

theo, là đọc những tên hèm kia lơ-lớ đi một chút.

Thí dụ : tôi muốn tránh tên ông Hiếu thì tôi nói người con có *héo*, anh *héo* sắc..., tôi nói tôi tuổi *hại* để kiêng tên ông *Hợi*, tôi nói ngày *moi*, cái *moi*, cái *thuồng*, để kiêng tên ông phán *Mai*, nói tỉnh *Vĩnh-yên*, đôi ta *vĩnh* biệt vì nề ông *Vinh*, nói một vùng như thể cây *quánh* cành-giao để *khỏi* mất lòng người xếp *cánh*, vân vân...

Người nước Đức cứ thế mà châm chước những đồ vật, tên gọi là Hitler thì chắc không sợ gì búa diu của quan thủ-tướng nữa.

Song người ta còn lo rằng Hitler lại sắp bắt kiêng cả sự giống nữa, sắp bắt những người nào giống mặt Hitler phải thôi giống mặt Hitler. Cái ấy mới thực rầy !

Bóng cô dim xuống hồ

Ở thành phố Nam-định có một người đàn bà bỗng đứng đi lang thang hết phố này sang phố kia, đến gần một cái hồ ở gần ga, liền xăm-xăm bước xuống... như muốn thử xem nước có phải rắn hơn đất không. May lúc ấy có người trông thấy chị kia nghiên-cứu chất lỏng một cách quá ư khoa-học đến thế, vội tri hô, rồi chạy lại kéo lên giao cho một thầy cảnh-sát giải về sở cảnh.

Viên cảnh hỏi người đàn bà ấy vì có gì lại tò mò xuống hồ chơi một cách kỳ quặc như vậy. Người ấy trả lời một cách khoa-học rằng vì có đồng bóng nên *thỉnh-thoảng* bóng các giá dim xuống hồ, ao thì mới được bình an vô sự.

Người đàn bà ấy chắc là nói khoác một chút : bóng các giá dim xuống một lần cũng đủ đi hẳn với « các giá » rồi, còn đâu nữa mà *thỉnh-thoảng* lại bị dim xuống !

Còn cô nào hay đồng bóng, « các giá » cứ bắt dim xuống hồ một, hai lần một lần cũng đủ là hẳn sáng mắt, không nhảy múa nữa.

Văn.....vô

Trong mấy tháng gần đây làng văn Nam-kỳ đều đua nhau...giờ vô cả.

Bắt đầu là ông Nguyễn-phan-Long, chủ-nhiệm báo Diên-đàn Đông-dương. Một hôm ông đi chơi về, gặp một người vác chổi đánh. Ông gạt ra định đánh lại thì kẻ bạo-dạn kia đã giờ gan anh-hùng.....chạy.

Thứ hai đến ông Neumanu, chủ-nhiệm tờ « Đông-dương báo » (Presse Indochinoise). Ông lên tỉnh Bạt-tâm-boong ở Cao-mên để điều tra một việc, ngờ đâu gặp ngay ông Phó-sứ tỉnh ấy đến giờ tài trương-phu.. tát ông một cái. Vô quit đây, móng tay nhọn, ông Neumanu vung tay đánh lại đến nỗi ông Phó-sứ rách áo mới thôi.

Gần đây lại có câu truyện « đá-lôi-dài » ở giữa hai ông Đào-trình-Nhất, chủ-bút báo Đuốc-Nhà-Nam và bác-sĩ Nhã, chủ-nhiệm báo Đông-Nai. Ông Nhất viết truyện thị-phi châm trích bác-sĩ Nhã. Bác-sĩ Nhã giận, một hôm rủ hai người bạn gọi ông Nhất ra rồi bắt-thình-linh đánh lên ông Nhất rồi lui ra. Ông Nhất đành nói mát một câu :

« Hèn nhất lắm », rồi trở vô. Nghe đâu ra cầm, ông Nhã không nhận có đánh ông Nhất.

Đầu sao, một nhà văn-sĩ phải dùng đến thủ-đoạn của kẻ vũ-pbu để rửa hận thì cũng như vác đòn gánh lên « đượt » vô ở chợ Đông-xuân hay chợ Biên-thành với bọn phu chợ... chỉ trừ ra khi nào đối phó với những kẻ không đáng để cho mình trả lời trên báo.

TỬ-LY

Tranh dự thi số 80

— Ấy chết ! khéo không ngã !

TỰ-LỰC VĂN-ĐOÀN
SẮP RA
HỒN BƯỚM MƠ TIÊN
Văn hay ! Vẽ đẹp ! Một quyển sách quý. Bìa vẽ màu. Giấy 150 trang. Giá 0\$40

Ai muốn mua gửi thư trước khi in xong sẽ gửi theo cách lnh hóa giao ngân. Có in riêng 300 số giấy tốt đặc biệt

ANNAM XUẤT-BẢN CỤC XUẤT-BẢN

TỰ-LỰC VĂN-ĐOÀN
SẮP IN
VÀNG VÀ MÁU
của
NGUYỄN-THẾ-LŨ

Truyện bí mật
dường rùng

ANNAM XUẤT-BẢN CỤC XUẤT-BẢN

Lý Toét ngâm-giữ — Treo cao cũng phải, gió quạt mạnh thế này mà treo thấp thì tắt bỏ nó đi con gì nữa ! !

ÉDITEUR

SOCIÉTÉ ANNAMITE D'ÉDITION ET DE PUBLICITÉ

N° 1, BOULEVARD CARNOT — HANOI

(Annam xuất - bản cục)

Mua báo kể từ ngày 1er và 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Giấy mua báo mà không có kèm ngân-phiếu thì xin miễn trả lời.

Thư từ, bài vở và ngân-phiếu xin gửi về :

M. NGUYỄN-TƯỜNG-TAM

N° 1, Boulevard Carnot — Hanoi

TÒA - SOẠN VÀ TRI - SỰ

Số 1, Boulevard Carnot — Hanoi

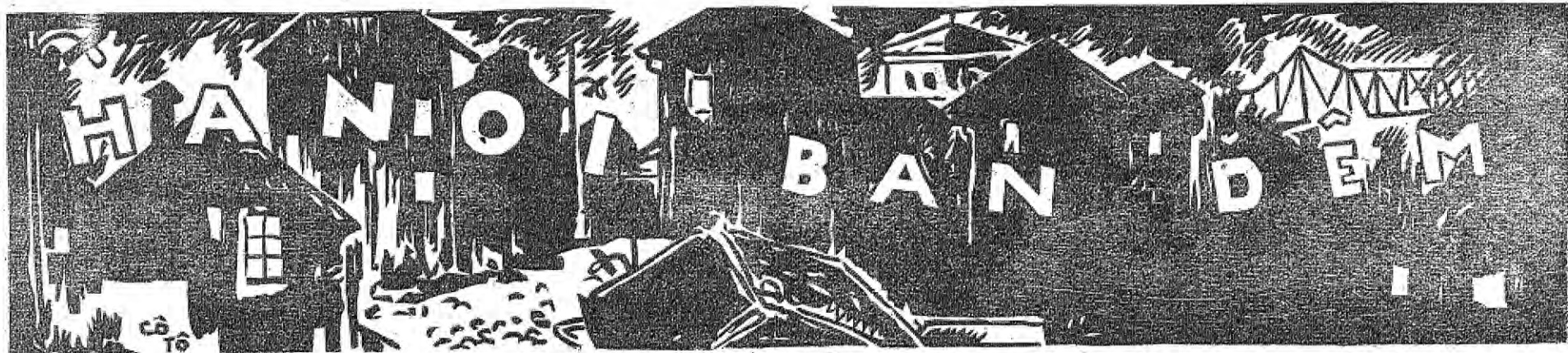
GIÁ BÁO :

	BÔNG-DƯƠNG	NGOẠI-QUỐC
1 năm	3\$00	5\$00
6 tháng	1.60	2.60

TỰ-LỰC VĂN ĐOÀN

Phóng-sự về mai-dâm ở Hanoi

Của TRĂNG-KHANH và VIỆT-SINH

Hanoi... ban đêm đèn sô này là kết liễu.

Trong hai mươi số báo, bao nhiêu những sự tai được nghe, mắt được trông — người viết bài này đã mạnh bạo thuật lại trên tờ giấy đề độc-giả ai ai cũng được rõ cái bí mật của những đêm ở Hà-thành. Một cảnh đời hoạt-dộng, lặng-lẽ, toàn những cuộc tranh đánh nhau, rất chặt chẽ, gay go vì vài đồng hào, toàn những sự dâm-dục, ô-uế, mà cái màn thanh khí mát mẻ của ban đêm không đủ che lấp được.

Trong những đêm ấy, tôi nhận được hai điều:

Một là cái vô luân-lý rất dã-man, cái lòng dục vọng rất khốn-nạn, không bờ, không bến của các khách chơi đêm, một phần đông là các thiếu niên đang cái tuổi hăng-hái mạnh-mẽ.

Bây giờ, năm, sáu anh em bạn, trong một cuộc đi, cùng thuê một phòng, một cô con gái — là một sự thường lắm, không có gì lạ. Họ không có lòng thương hại đến người con gái bán dâm, khoanh tay yên lặng như khúc gỗ dưới cái lòng dục điên cuồng, họ chỉ nghĩ đến cách rẻ rặt đồng tiền, làm thế nào bỏ ra rất ít tiền mà thu được thực nhiều cái lợi.

Người con gái ban đêm trong tay những khách đi chơi ấy chỉ là một món hàng, một cây thịt không linh hồn, để chịu những sự đau đớn khổ não.

Thực là rất ít, những người đứng trước một người đàn bà làm cái nghề ấy, mà vẫn giữ được cái vẻ nhã nhặn, lịch-sự, biểu-hiệu cái lòng biết thương người.

Đi chơi đêm, đối với một người trẻ tuổi, là một sự cần dùng tự-nhiên — không phải là một sự xấu xa phải dấu diếm. Thời trong những gái ban đêm, không phải toàn là đáng khinh, đáng bỉ cả: cũng có người mà cái cảnh ngộ éo-le, oan-

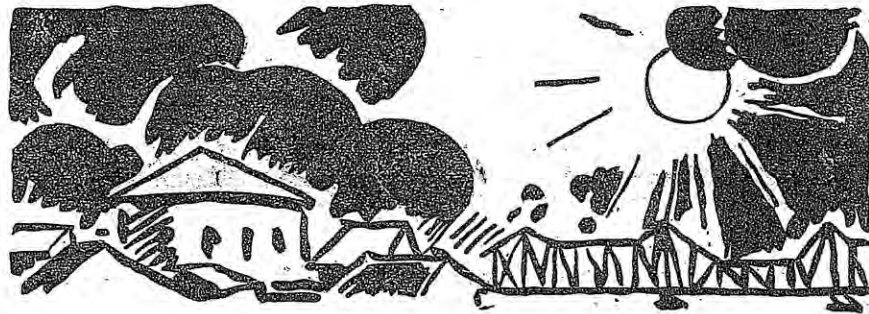
ức, đáng để cho ta chia sẻ chút cảm tình.

Điều thứ hai, tôi nhận thấy trong cuộc phóng sự này, là cái lãng-mạn thái quá và... nguy hiểm của các cô con gái bây giờ.

Đến đây, sự thực vượt hẳn ra ngoài vòng tưởng-tượng.

Tôi đã nói những cái nguyên cơ của sự lãng-mạn ấy: một cái vòng vàng và một cuốn tiểu thuyết tình! Cái lòng ham muốn sự sa-sỉ, hào-nhoáng — và cái mộng vờ vờ gây nên bởi những cái tình-xử nhằm của nhiều nhà văn-sĩ ta bây giờ.

Một đôi trai gái yêu nhau — bao

giờ cũng lấy nê cái ái-tình « trong sạch và cao thượng » — yêu nhau về tinh thần, không yêu nhau về sắc thịt. Hai bên cùng đều là mình tự đối mình; nhưng người con gái có lẽ là thực thà... Còn người con trai... nếu không định tâm giả dối, thì cũng giả dối mà không biết. Đến khi gần nhau, cảm-dộng, cái sức mạnh của xác thịt đè lấn cái tinh thần, hai người mới biết sự yêu nhau trong tinh thần chỉ là một giấc mộng.... Thế rồi, người con trai, đầu tiên, mang lòng chán nản, muốn xa lánh người con gái đã quá tin mình, đã vì mình mà xuất đời ân-hận, xót thương.

Những cô gái « một đêm » lạ lùng,

bí mật mà người ta có khi gặp, chàng qua cũng chỉ là những người muốn theo đuổi cái mộng vờ vờ ấy... Sự lãng-mạn cuối mùa đã đem tâm màn thi vị bao phủ lấy những cuộc tình sắc thịt trong chốc lát, trong cái tình cờ của những cuộc gặp gỡ ngẫu nhiên.

Mà những hạng con gái như thế ở Hà-thành cũng không phải là ít. Ta phải có cái can-dảm nhận như vậy.

Những cái nguyên cơ sâu sa của những sự lầm lẫn đáng thương ấy, chính là ở cái gia-đình chặt chẽ, nghiêm khắc quá — không những không rủ lòng tha thứ cho kẻ có lỗi lại còn đè nén, bó buộc tâm hồn người con gái theo những lệ luật

thế, trách nào một cô con gái, có đôi chút chữ nghĩa, chẳng đem lòng tưởng vọng và ham mê những cái mộng vờ vờ về tình-ái.

Cái bước đầu của những cô gái ban đêm ở Hanoi, khiến các cô phải dẫn thân vào nghề đó, bao giờ cũng là một sự bất thường đã xảy ra trong gia-đình: hoặc là một sự ép duyên, hoặc là một sự lầm lỡ của người con gái mà cha mẹ, họ hàng không tha thứ....

Mà đã bước chân đi làm gái ban đêm, không mấy người còn trở lại được nữa. Chịu cái ảnh hưởng sâu sa của hoàn cảnh, người con gái dần dần, bao nhiêu tình-tình tốt đẹp trong lòng mất cả: cô con gái thủy-mị, ngây thơ đã trở nên một người lẳng-lơ, dĩ thỏa, điên cuồng.

Những cô gái ấy, lúc trở về già, sẽ ra làm sao?

Cái số phận họ thực là khốn khổ: không có mấy người qua được vòng 40, 50 tuổi — phần nhiều đều vì khó nhọc, bệnh tật mà chết non. Những người nào qua tuổi ấy, làm được một mụ chủ nhà chứa, một mẹ dẫu là xung-sướng lắm rồi.

Cái bề ngoài hào nhoáng, lộng lẫy của lĩnh thành che lấp một cảnh tượng tối tăm, u-ám, — một cái cảnh ban đêm đáng ghê sợ, bao nhiêu cô gái vật lộn với sự sống khó khăn, với cái lòng ích kỷ của khách chơi đêm.

Còn chúng ta cứ lãnh-dạm đi bên những nỗi đau đớn, đắng cay ấy, làm ngơ không nghe thấy những tiếng than vãn, thiết tha.

TRĂNG-KHANH và VIỆT-SINH

Gặp khi gió táp mưa đờn,
Dùng xe AN-THÁI chẳng cơn
cố gì.

HIỆU XE

Số 2, phố Nguyễn-trọng-Hiệp — Hanoi

BỒ-HỮU-HIỆU

TAILLEUR DIPLOMÉ DE L'ÉCOLE INTERNATIONALE DE COUPE DE PARIS

N° 41 Rue du Chanvre

Coupe et façon impeccable et soignée adaptée à toutes anatomies. Aucune augmentation sur les prix courants

Người làm nhà nên biết rằng:

CHỈ Ở 42, Rue de Takou MỚI CÓ

KIẾN-TRÚC-SU'

ARCHITECTES DIPLOMÉS

Chuyên môn vẽ Kiề-nhà.

Nhà giồng răng

TRẦN-QUANG-MINH

Số 199, Hàng Bông-lờ — HANOI

Là một nhà chuyên riêng về một nghề giồng răng mà đã từng được rất nhiều quý-khách Tây Nam gửi giấy ngợi khen, dù công việc về hai hàm răng cho là khó khăn đến thế nào cũng cam đoan làm được vừa lòng đẹp ý khách một cách rất dễ.

...tù' cao đến thấp...

BA CÁCH XỬ TRÍ

TÚ-MỜ ĐI KHĂM BỆNH-LAO

Sao sừ khâm mãi cái thằng tôi ?
 Lôi lại, lôi đi mấy lượt rồi !
 Vạch áo xem lưng, ờ rắc rối !
 Bới đờm ra bọt, khéo lồi thối !
 Đờm khan khục-khoạc bảo sưng
 hong,
 Ngực lép phì-phào mết đứt hơi.
 Sừ ợ, tôi còm nhưng đá lã...ã...
 ăm.
 Vi-trùng đục đục cũng còn soi... !
 TÚ-MỜ CẬU

Có cô cái mũi đương dài, vài hôm nữa đã thấy mũi ngắn lại, có cô có cái môi dày, vài hôm sau đã thấy mỏng dính (hắn cô này không hay nói hớt), còn thường thường là các cô má reo, mặt như bị, xấu như ma, đến xin quan thầy thuốc đem tài đổi hộ các cô ra nhan sắc như Tây-Thị, Trinh-Đán.

Một ngày kia cái nghệ thuật đó lan sang bên ta, hẳn các chị em xóm Khâm-thiên, mấy cô mẹ giở về già hết duyên lấy làm hàm mộ lắm.

Nhưng cũng hơi buồn cho mấy cậu công-tử theo đuôi gái, có khi mắc lõm phải bà cụ năm mươi mà vẫn tưởng là cô con gái mười tám.

Hai thứ lịch

Vì mợ cháu mà tôi được biết - các nhà thiên-văn không đồng ý...

Có gì đâu ! Hôm rằm mợ cháu xin phép tôi đi lễ. Hôm sau mợ cháu lại xin phép tôi đi lễ.

— Ô hay ! hôm qua mợ đi lễ rồi mà.

— Cậu không hiểu, hôm qua là rằm, hôm nay cũng là rằm.

Tôi rút quyền lịch con trong túi, đưa cho mợ cháu xem ; rõ ràng ngày mồng năm tây là ngày rằm.

Mợ cháu cũng rút một quyền lịch con đưa cho tôi xem : rõ ràng ngày mồng sáu tây nay là ngày rằm.

Thành thử ngày mồng sáu tây vừa là rằm lại vừa là ngày mười sáu. Nếu ngày rằm mọi việc đều không nên, mà ngày mười sáu mọi việc đều nên thì ra ngày hôm đó vừa không nên làm việc gì, lại vừa nên làm mọi việc. Ấy mới khó nghĩ làm sao !

Tháng sáu ta là một tháng lạ : có hai ngày mồng một, hai ngày mồng hai... hai ngày rằm... hai ngày ba mươi, vị chi là sáu mươi ngày một tháng.

Thật là khó hiểu...và khó chịu.

Khó chịu nhất cho những nhà có giò tháng sáu phải cúng hai ngày luôn, vì nếu cúng một ngày thì sợ ông bà ông vải tưởng là không phải ngày nên không về.

Có một cách khỏi khó chịu...là bỏ quách âm lịch đi. Nhưng bỏ đi thì còn gì là quốc hồn, quốc túy !

TỬ-LY

Nữ giáo-sư

Bộ Quốc-gia giáo-dục đương dự-thảo một bản chỉ-dụ cho các cô giáo, các bà giáo được hưởng quyền lợi như các ông giáo, nghĩa là cũng nhập vào quan trường, cũng được phẩm hàm như các nam giáo-viên.

Lý bắt phải làm như vậy. Các ông giáo làm được ông huấn, ông đốc, ông kiểm, các cô giáo há lại không làm được cô huấn, cô đốc, cô kiểm? Các ông đeo được thẻ bài ngà, mặc được áo thụng xanh, các cô cũng không phải là không đeo được thẻ bài ngà, mặc được áo thụng xanh. Vậy thì chị em làm quan cũng không có gì là lạ.

Quốc-gia giáo-dục

Hôm mồng tám tây vừa rồi, trước mặt các quan chức Tây-Nam ở Huế, người xếp cảnh bên sông Hương có đọc một bài chúc văn dài, khánh-thành bộ Quốc gia giáo-dục, do chỉ-dụ ngày mồng hai tháng năm thiết lập. Người ấy đồng-dục tuyên-bố rằng bộ đó sẽ đeo-đuôi công-cuộc của Chính-phủ Bảo-hộ đã làm từ ba mươi năm nay, cứ theo trước mà tiến-hành.

Thật là may cho nước nhà được một bộ mới, theo đuổi một cái công-cuộc mới, mới cả hình-thức lẫn tinh-thần.

Chúc văn đọc xong, nghe đâu được nhiều quan chức vỗ tay khen.

Phái cũ -- Khư khư giữ lấy cái hỏa lò.
 Phái dung hòa hai vấp-minh Âu, Á (Phái ông Phạm-Quỳnh) -- Muốn giữ được quốc-tây Việt-nam và thâu thập được văn-hóa Âu-tây thì nên thay cái hỏa lò than bằng cái hỏa lò điện!
 Phái mới -- Bỏ quách !

Ông Ngô-dình-Diệm từ chức

Số ông Ngô-dình-Diệm cũng lạ. Hơn mười năm từ chức tri-huyện lên đến chức thượng-thư bộ Lại thì ai chẳng bảo là ông ấy được mộ phát nếu ông ấy không theo đạo Thiên-chúa.

Ai ngờ đâu vừa chân ráo chân ướt lai kinh, ông đã vội từ chức. Kể ra thì ông từ chức hay không từ chức, ông làm thượng-thư bộ Lại hay làm một thầy tu ngồi tụng kinh cũng thế thôi.

Gần đây ông đăng báo Diễn-đàn Đông-pháp (Tribune Indochinoise) nói rằng ông từ chức không phải vì lẽ riêng, nhưng vì lẽ công gì, ông không công-bố, ông chỉ để riêng ông biết.

Sư ông mừng

Cuộc xô số Đông-dương học-xá tại Pháp đã kết liễu.

Người trúng số độc đắc hai vạn là... một ông sư bên Cao-mén. Sự tình cơ chơi khăm sư ông ! Nghiền ngẫm câu « tự giác nhi giác tha », sư ông chắc đã

bỏ mình ra ngoài thất tinh rồi, nay số bạc lớn kia họ bưng đến tận nơi cho sư ông, thật chẳng khác gì đức Phật đem bao nhiêu cái sung sướng ở đời đến đở sư ông.

Nếu vậy, ví như sư ông trút áo cà sa, bỏ đời khổ hạnh xưa, tìm đường về...nhân thế, đức Phật hẳn là không oán trách gì được sư ông nữa.

Mà biết đâu...sư ông được số bạc đó sẽ khởi lòng từ bi như đức Bồ-Tát Quan-Âm khi xưa, không muốn thành Phật để độ chúng sinh được chìm nổi trong bể khổ, mênh mông, nói tóm lại không ra...ứng-cử nghị-viên để ra cứu dân, đưa dân lên con đường tiến-bộ.

Mong lắm thay !

Xửa mặt

Cái nghệ thuật mổ xẻ một ngày một thêm tinh-tiến. Bên Âu-châu có nhiều quan thầy thuốc chuyên-môn có thể thay mũi, thay má cho người ta được. Phụ-nữ các nước Thái-tây chuộng cái nghệ thuật ấy lắm.

Ngày 15 Août 1933

Phụ-Nữ Tân-Văn ra tới Bắc

Số Báo này bài vở sắp đặt thiết kỹ-lưỡng đứng-đắn để chào mừng chị em BẮC-HÀ, đây tới 60 trương.

Có nhiều bài hay truyện lạ và hình ảnh vui đẹp.

Giá bán lẻ cũng ỹ giá 0\$15 mỗi số

Bán tại NAM-KY Hanoi và các hàng sách BẮC-KY

Kiểu nhà lối tối-tân

Vẽ kiểu nhà theo luật vệ-sinh thành-phố Hanoi trong 10 năm nay. — Bản-số đã vẽ được 225 cái kiểu nhà đã làm tại Hanoi và các tỉnh, vậy trước khi các ngài dự định làm nhà, xin kính mời các ngài lại Bản-số xem đủ 225 cái kiểu đã vẽ ấy thì các ngài sẽ được vừa ý và sẽ có ngôi nhà xinh đẹp hơn hết. — Tình giá rất hạ để tạ các ngài có lòng tin yêu nghệ vẽ của Bản-số trong 10 năm nay.

NHUẬN - ỐC
 TOUT POUR ARCHITECTURE
 168, Rue Lê-Lợi, — Hanoi
 = (Gần trường Thê-Dục) =

Thi vui cười

Của N.V.-Huân Hanoi

... Đắt của tôi...

Bạn - Thế nào?
 Bác đi săn - Có gì! Vài « vịt » thôi.
 Bạn - Ừ chà! khá đấy, mua thì phải làm hào.
 Bác đi săn - Thôi khờ? Nó lấy đắt của tôi bốn hào rồi.

Của D.C.-Thăng Hanoi

Ông giáo dâng trí.

Một ông giáo đến chơi nhà bạn ở phố kia, song quên mất số nhà, còn đang loay hoay tìm, chợt gặp trẻ B ở lớp ông, liền hỏi:
 - Này B, anh biết nhà thầy V... dạy lớp nhì ở số mấy không?
 - Thưa thầy, ở 122 bis ạ.
 - Tốt, anh trả lời đúng, cho anh nộp boong (9 points) thôi cho anh về chỗ....!

Của N.N.-Quang Hanoi

Trời cưới vợ.

Trời mưa, sấm chớp ầm-ầm, loang loáng.
 Em - Sấm chớp là gì hở anh?
 Anh - Có lẽ hôm nay trời cưới vợ, sấm là tiếng pháo nổ, mà chớp là ánh sáng ngôi pháo chạy.
 - Em - Thế ông ấy có phải xin phép số Cầm để đốt pháo không??
 Anh - !!!

Của N.N.-Khue Quảng-yên

Ông nhớ xem....

Một người đến hiệu thợ cạo cắt tóc và tắm. Khi tắm xong trông đến quần thì đã biến đâu mất rồi, tìm mãi không thấy, phải gọi người làm ở hiệu để hỏi:
 - Quần tôi để đây, ai lấy đâu mất rồi?
 - Thưa ông, xin ông nhớ lại xem ông có mặc quần không?

Của V.K.-Thoại Phát-diệm

I. - Trẻ con tân-thời.

Này u, có phải lúc « giặt », u cứ vỗ quần áo cho chết vì trũng đấy, phải không u?

II. - Giỏi cắt nghĩa.

Hở và Hênh, hai bác nhà quê nói chuyện với nhau.
 Hở - Sao mà giấy thép đánh lìn đi chóng thế nhỉ?
 Hênh - Có gì lạ, động đầu giấy này thì đầu giấy kia viết ra giấy.
 Hở - Sao ấy, tôi chưa hiểu, bác giải rõ tôi nghe.

Hênh - Có gì khó đâu. Ngày nhà bác có con chó, phải không?

Hở -- Phải, con chó dài hơn một thước, khôn lắm.

Hênh - Được, khi bác nhớ chân giẫm phải đuôi nó thì sao?

Hở - Nó kêu rầm lên chứ sao.

Hênh - Vậy phải rồi, con chó nhà bác bảy giờ dài bằng từ Hanoi đến Haiphong.

Hở - (bổ-ngỡ) ???!!

Hênh - Thế có phải bác giẫm lên đuôi nó ở Hanoi, thì đầu nó ở Haiphong kêu không? Đó, giấy thép cũng đến thế thôi.

III. - Dễ tin.

Trong toa xe-hỏa, cha bảo con đừng ngó qua cửa sổ, con không nghe. Cha bèn nhắc mũi, giấu sau lưng, nói:

- Bè con! Kia mũi bảy giờ bay đâu mất rồi? Mẹ đánh chết, bảo đừng ngó, không nghe.... Bé con óa khóc....

Cha đỡ - Thôi, bé con nín đi, ba huýt sáo cho mũi bay về đấy.

Cha miêng huýt sáo, tay đặt mũi lên đầu con. Bé con thích quá, ném tuột ngay mũi ra qua cửa sổ.

- Ea huýt sáo để mũi bay về đi nào, Ba!

Của Đ.T.-Thịnh Hanoi

Cũng khéo chữa hộ.

Có một bà lên đồng chẳng biết trong khi làm việc quan mùa mưa quấy cuồng thế

Tranh dự thí số 81

ĐÀO CÔN

- Mợ ơi mợ, đuôi gà của mợ mọc ở đầu mà đuôi gà kia lại mọc đằng đít!

nào. mà đến nỗi đứt cả giải rùl, còn đương lúng túng.

I ác cung vẫn hát chữa hộ rằng:

- Bà chằm đồng, bà lại lượm đồng, bà cốt cái ma-la-lông (partalon) bà lắt con ky (1); bà bắt nhưng chẳng thấy gì, bà lại buộc ghì cho chặt hơn xưa, tang tình tang, tình tình tang....

Của P.H.-Thanh Huế

Câu hỏi gay gắt.

Hà chủ đi chơi về. Mụ ở lên thưa rằng:

- Thưa bà, con ở với bà được mấy tháng nay rất mực-trung thành. Thế mà nay bà lại nghĩ cho con có bụng gian-giảo nên lúc ra đi khóa hết các tủ trên nhà. Thiệt là tội cho con quá!!

Bà chủ điềm nhiên hỏi:
 - A... thế sao mà lại biết các tủ khóa hết?

Của N.V.-Huyền Tuyên-quang

Hiếu nhâm.

Một thiếu-niên tân-nhân vật mới bắt nhân-linh với một gái nửa quê, nửa tỉnh, bên giờ ngay khoz lán rộng: « mợ ơi! tôi xin hiến mợ một trái tim chứa chan những ái-tình cao-thượng... cái trái tim tôi vẫn dành riêng cho mợ mà cũng chưa hề thồn thừ vì ai bao giờ... tím long vàng ấy, mợ xét cho.... »

- Em xin cảm ơn lòng tử-lẽ của cậu, quả tim cậu định cho em đây kẻo bằng vàng thật hay bằng vàng mạ?

Của Đ.V.-Châu Qui-nhơn

Lời con trẻ.

Mẹ - Sao con lại nhắm mắt lúc đứng trước gương thế?

Con - Để con xem lúc con ngủ thì con nhắm mắt ra sao ạ.

Của N.V.-Toan Thị-cầu

Làm nghề gì?

Bố - Ngày sau, mày làm nghề gì?

Con - Bắt chước ông Vĩnh.

(1) Nhà quê thường gọi con giặc là con ky.

Bố - Sao vậy?

Con - Ông Vĩnh khôn lắm; làm nghề ấy được cầm tay các cô con gái đẹp.

Của N.T.-Hải Lạng-son

1. - Bà Hai sang khoe với bà láng giềng:

- Này bà ạ, thằng cháu nhà tôi hát hay đáo để. Tôi đã cho nó học thổi sáo để khi hát thì họa theo. Bà tính có nên không?

II. - Chủ với người làm công.

Chủ - Trong nhà chỉ có tôi với anh, mà mất đầu mất 100\$00. Anh nghĩ thế nào?

Người làm công - Thì tôi với ông nội người đến vào 50\$00 chứ gì. Nói lời thôi mất.

Thế-lệ cuộc thi vui cười và thi tranh khôi-hải.

Mỗi bài không được quá 30 giờng.
 Tranh vẽ chiều ngang 12 phân tây, chiều cao độ 10 phân.

Mỗi kỳ sẽ đăng lên những bài và tranh mà bản-báo xét là hay nhất.

Giải thưởng (về 5 số 57, 58, 59, 60, 61)

a) về cuộc thi vui cười.

Giải nhất: các thứ sách: đáng giá 3\$00

Giải nhì: các thứ sách đáng giá 2.00

b) về cuộc thi tranh.

Giải nhất: các thứ sách đáng giá 3\$00

Bản-báo sẽ gửi cho những người được thưởng một cái phiếu lấy sách và cái bảng kê các thứ sách tây, nam của một hiệu sách. Rồi các bạn sẽ chọn trong đó, muốn quyền nào thì gửi phiếu lại hiệu sách đó lấy sách. Các bạn muốn lấy giấy bút hay đồ đạc trong hiệu đó cũng được miễn sao cho đủ số tiền thi thôi. Tiền gửi về phần các bạn chịu. Hoặc các bạn muốn đổi lấy bảo biểu không lấy sách cũng được.

Thi vui cười

Danh sách

- Bà B.L. ở B.L.: 4 bài.
- O.O. Ng.T.-Hải Thất-khê: 2 tranh, 4 truyện - Hồng-Quang Haiphong: 4 tranh - Đ.V.-Côn Yên-bay: 2 bài, 5 tranh - T.-Tân Hải-dương: 1 tranh, 3 bài - Đ.V.-Minh Hàm-long Hanoi: 3 bài - L.T.-Đạt Hanoi: 1 bài - M.A.: 1 tranh - N.V.T. Thị-cầu: 7 bài - Đ.V.-Châu Qui-nhơn: 2 bài - Thạch-Hồ: 3 bài - Mai-Tám: 1 tranh, 4 bài - N.V.-Huyền Chiêm-hóa: 3 bài - P.K.-Lê Tuyên-quang: 3 bài - Đ.T.-Thịnh Hanoi: 4 bài - Ngọc-Tháp Ưông-bí: 5 bài - Quý-Bảo: 4 tranh - Hoài-Vân Nghi-tâm: 3 bài - L.X.-Hồng - Fai-foo: 4 tranh - T.H.-Tước Qui-nhơn: 2 bài - P.V.-Tung Hanoi: 3 bài - N.Q.-Hương Hanoi: 2 bài - L.V.-Báo Cao-bằng: 1 tranh, 1 bài - V.Th. Phát-diệm: 3 bài - H.V.-Bách Hanoi: 1 bài, 1 tranh - T.-Quảng Hà-noi: 2 tranh - N.V.-Thâm và P.V.-Dzung Ưông-bí: 2 bài - Tổng-Cốc: 3 bài - N.N.-Quang: 2 bài - Gymkhana: 2 bài - Đ.C.-Thăng: 3 bài - Thọ Hạc: 1 tranh - L.Đ.-Doanh: 1 tranh - Thanh-Lâm Trung-tự: 2 bài - T.V.-Chương Nam-dịnh: 6 bài - N.K. Quảng-yên: 6 bài - P.H.T. Huế: 3 bài - Lypro Oan: 4 bài - N.H. 2 tranh.

Ông Nguyễn-văn-Tý làm ơn cho biết chỗ ở để gửi phiếu lấy sách.

CHO KHỎI TIỀN

MẮT TẠT MANG

Chúng tôi sẽ trả tiền lại cho người nào sau khi dùng phương thuốc này mà không lành.

1) THUỐC TRỊ VÀ PHÒNG HO-LAO (tuberculose pulmonaire); Ho ra huyết, ra đàm: ho kinh-niên: chữa cả bệnh bronchite và poitrine rất thần diệu. Thuốc dùng hút hơi vào phổi và có đặc tánh: a) Nhuận phế chỉ khái. b) Sát trùng lao (bacilles de Koch). c) Chỉ huyết hòa đàm.

Mỗi hộp to 2p50, hộp nhỏ 1p50

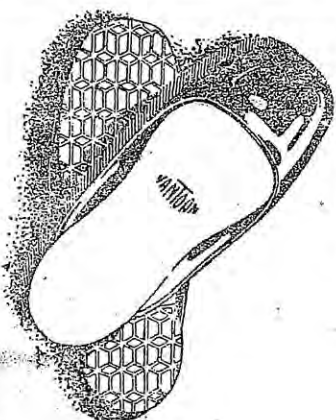
Chúng tôi sẽ đăng mấy bức thơ cảm-tạ của M. PHAN-ĐỨC-THÀNH ở Linh-cầm (Hà-tĩnh) M. TRẦN-KHUƠNG phủ Diên-châu (Nghệ-an) và nhiều bức khác.

M. NGUYỄN-TRUNG-THẨM
 Quảng-xá Đông-hồi

10.000

Nhà **BÁT-GIÁC** bờ hồ cần mua ngay 10.000 cuốn sách học từ bậc sơ-dãng đến cao-dãng và sách truyện **CŨ** giá một giá **RẤT-CAO**. Ai có nên đem lại ngay mà bán.

KIOSQUE DE LA PLACE
 NÉGRIER - HANOI

Tết năm nay các ngài dùng giày gì?

Giày Kim-Thời

Marque, dessin et modèle déposés

Kiểu rất đẹp, mũi láng Hoa-kỳ rất tốt, đế cao-xu đen, đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần để da hay để crepe, không churột và toẹt ra như đế crepe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không ngấm nước. Giá rất hạ.

Bán buôn và bán lẻ:

VẠN-TOÀN

95, Phố hàng Đào, 95 - HANOI

Truyện-ngắn

CÁI VÍ DA ĐEN

Của THẾ-LỮ

Tàu chạy Lang-son — Hanoi, khỏi ga Kép được ít lâu thì tôi chú ý đến một anh chàng mặt tai-tái, mặc áo trắng dài đã cũ, đội khăn xếp, sách ô trắng và đi chân không. Anh ta vào chạc hơn hai mươi, hai mắt sắc và nhanh, đi lò-vò ở trong toa, đến đứng hết chỗ này sang chỗ khác. Tôi kéo chiếc va-ly nhỏ lại bên mình và lần tay thăm lại cái ví tiền trong áo: vì cái cử-chỉ của anh chàng kia rất đáng ngờ.

Mấy người ngồi gần đó chừng cũng đồng ý với tôi, nên đều thủ tay vào bọc, người nấn tiền, người đổi chỗ cất ví. Một bác nhà quê gườm-gườm nhìn vào người lạ mặt nói to lên như cố ý cho anh ta nghe thấy tiếng.

— Kẻ cắp giao này gớm lắm đấy, các ông liệu mà giữ-gìn.

Tôi vừa có ý coi chừng anh chàng mặt la mà mày lét kia, vừa đọc sách, bỗng ngừng lại, vì tôi vừa trông thấy sợi dây vàng đeo lưng-lẳng mấy chiếc vuốt bọc vàng ở trên bụng một ông mặc quần áo tây ngồi ghế trước mặt. Ông này to béo lắm. Cả tàu lắc lư như say rượu mà ông ta vẫn ngồi yên, chỉ hai má nạng những mỡ là dung động theo dịp tàu sóc. Ông ta là một ông lái trâu bò giàu có tiếng ở tỉnh Bắc, tôi đi lâu thường gặp nhưng không quen.

Thấy tôi chăm chú nhìn những thứ trang sức kia của mình thì hơi có ý tự-đắc, lim-dim mắt nhìn lại. Rồi, làm như mình đang ngồi trong một nơi kín-đáo, ông ta lấy một cái ví đen to trông ra đếm những giấy bạc nhét chặt ở trong. Mà toàn những giấy to từ năm đồng trở lên cả. Tôi nghĩ bụng: « Nếu thằng kia thật là kẻ cắp thì thế nào nó cũng rình lấy cho bằng được ».

Tôi vừa nghĩ thế thì người lạ mặt đã mon-men đến ngồi lên vào bên trái người đàn ông. Nhưng ông ta vẫn thân-nhiên, vừa bĩu cái môi dầy và nhờn ra vừa đếm tập giấy bạc. Đếm đi đếm lại hai, ba lượt rồi mới chịu gấp ví, toan nhét vào trong áo, nhưng nghĩ thế nào lại đem bỏ vào túi áo ngoài cùng, mà lại bỏ vào ngay chính cái túi bên tay trái. Thế rồi ông ta làm gì nữa, các ngài có biết không? Thế rồi ông ta ngửa đầu ra lim-dim ngủ. Lại ngủ một cách bình yên nữa kia chứ! Thực khó lòng tìm được người ngu ngốc hơn.

Tôi vẫn để mắt xem cử-chỉ của anh chàng lạ mặt kia, thì thấy anh ta vẫn yên lặng như không, duy có hai mắt là sáng lên, và lăm-lét liếc đây liếc đó. Tôi đoán chắc hẳn có ý chờ tôi dịp tốt sẽ giở thủ-đoạn ra. Một lần tôi muốn đánh thức người

đàn ông kia nhưng lại thôi: anh con trai ngồi bên ông ta đã hẳn đầu là kẻ cắp thực. Nhờ nghi oan cho người ta, thì sao?

Tuy vậy trong bụng tôi cũng vẫn tin chắc rằng hẳn ta là một kẻ gian.

Tàu đỗ ở ga Les Pins, rồi lại từ-từ chạy. Anh chàng áo trắng giả vờ lắc-lư mạnh để dựa hẳn người vào cạnh ông mặc quần áo tây.

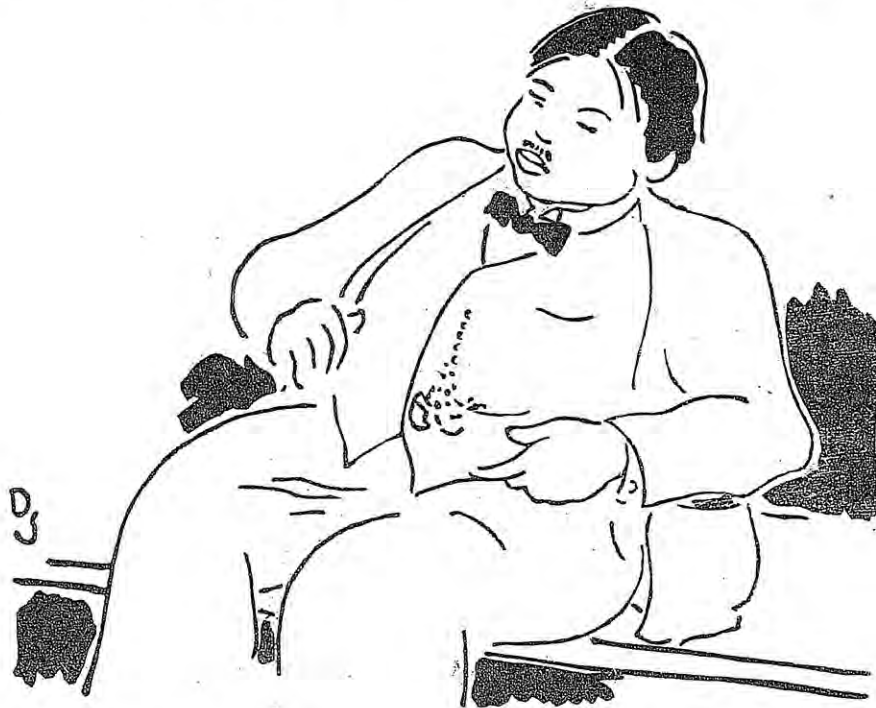
Tôi vẫn nâng quyển sách lên gần máy giả vờ đọc để tiện rình anh

chờ đi ăn cắp. Phải trị thế mới nhậy, chứ bỏ tù, chúng nó cũng không kinh ».

Rồi làm như thẳng khốn nạn ấy vẫn chưa kinh, ông ta lại thả nắm tay to tướng của ông ta xuống một hồi, như cái chày giã xuống đồng rổ.

Tàu đến Phủ-lạng-thương thì người đàn ông chỉ vào cái mặt xám như chì của thằng ăn cắp mà bảo nó:

— Ông sinh phúc cho mày đấy, ông không thêm gọi xếp ga lên bắt,

chàng kia thì thấy mắt hẳn vẫn nhìn đi, nhưng hai ngón tay đang se sẽ lách vào túi người đàn ông mà cặp lấy mép cái ví... Lúc ấy tàu còn chạy chậm. Chân nó lăm-lăm bước... Cái ví đã kéo ra gần khỏi túi,... Tôi vừa vọt quyển sách xuống cạnh, thì « bộp » một cái, người đàn ông đã đứng dậy: thẳng ăn cắp ngã sấp xuống dưới chân ông ta.

« Các ông tưởng tôi khờ lắm sao? Nó rình tôi đã lâu, nhưng không biết tôi rình lại nó. (Ông ta cúi trông xuống một cách khinh bỉ) Hừ... con vật bây giờ mắc bẫy rồi! Ta phải cho một mẻ mới được ».

Nói xong, ông ta đưa cái tay to lớn sách cổ anh kia dậy, lượm cái ví rơi nhét vào túi rồi bắt đầu « thúc » chứ không phải « đâm » những quả ghê gớm gồm lên lưng, lên ngực, lên cạnh sườn, lên bụng hẳn ta. Rồi ông ta lại cúi hẳn xuống mặt sàn tàu, hết lấy chân dận lại nắm tay giáng đến nỗi chúng tôi phát rùng mình thương hại cho hẳn, đến xin tha hộ, nhưng ông ta không nghe:

« Không, các ông đừng can tôi. Tôi đánh cho nó biết tay, cho nó phải

chứ không thì mày rũ tù!

Nói đoạn, ông ta đứng lên nhìn mọi người trong tàu, để thu lấy vẻ khen phục minh hiện ở trên mặt họ, lườm thẳng ăn cắp một cái trốt, rồi xuống ga.

Tàu vừa chạy thì một người đàn ông khác, mặc áo the, đội khăn lượt và xách ô đen, đến cúi xuống nhìn thẳng ăn cắp lúc ấy ngồi rũ xuống

như con mèo rớt. Ông này là người chịu khó xin hộ hẳn ta nhất trong lúc hẳn bị đòn. Nhưng bây giờ về mặt

lại lạnh lùng, nghiêm trang, ông ta vén áo ngồi xổm xuống sàn tàu, lôi hẳn ngồi thẳng lên, nắm tóc bẻ đầu hẳn ra đằng sau và quất bảo hẳn mở mắt.

— Đồ ngốc! những của hở như thế mà không biết là cái môi đánh bẫy, lại cứ đâm đầu vào! Đã sưng chưa? còn soi mới ăn cắp nên thân, con ạ!

Người đàn ông lại lay cho hẳn tỉnh hẳn lại:

— Thế nào? Có chết không?

Thằng ăn cắp vừa rên vừa đáp:

— Hừ...! lay ông, con chưa.

— À, nói được rồi! phúc đức! thế nào, định đi đâu bây giờ?

— Con định.... xuống Gia-lâm... Nhưng...

— Gia-lâm à? Tụi chúng mày chỉ giở được những ngón vật khốn nạn ấy ra thôi. Tương bỏ lắm. Thế mới đáng kiếp. Thôi đi đây. Cầm lấy tiền này rồi cút, mà có khôn hồn thì chưa lối móc túi ấy, hãy học cho thạo nghề hăng hay.

Vừa nói, người đàn ông vừa móc túi lấy ra một cái ví đen, mà... lạ lùng sao! tôi nhận ra cái ví là của người đàn ông vừa xuống lúc nãy.

Người áo the không thêm để ý gì đến người chung quanh, chỉ cười gằn một tiếng, lấy ra một tờ giấy năm đồng nhét vào túi thẳng ăn cắp.

— Ông chủ trâu khôn khéo thực, mưu mẹo thực, lại tử tế nữa, nên đánh cho mày một chập rồi lại.... hừ! rồi lại « gửi tao cái ví tiền » để thí cho mày mấy đồng uống thuốc..., phải cảm ơn ông chủ đấy, nghe chưa con?

Thằng ăn cắp vẫn chưa hiểu ra sao thì người đàn ông đã đứng dậy rồi đi gần lại người soát vé nói:

— Trong cái ví này tất có 120 đồng, tôi đã đếm hẳn thận, khi về qua Bắc-giang, ông làm ơn trả lại hộ ông lái trâu. Ông có biết ông lái trâu ở phố Ga chứ.

Người soát vé đáp:

— Có. Nhưng này, sao ông lại gửi tôi cái ví đó.

Người kia mỉm cười:

— À, có gì đâu, cái ví này của ông lái đấy mà... tôi mượn tạm ông ấy một lúc.

Người soát vé vẫn chưa hiểu, người áo the lại tiếp:

— Tôi mượn tạm, nhưng tôi chỉ lấy dăm đồng thôi...

Nói rồi người ấy ấn cái ví vào tay người soát vé, chạy ra cửa tàu, khoác ô ở một tay, một tay nắm lấy cái vịn sắt, dĩa ngang người ra ngoài và lẹ làng nhảy xuống.

Người soát vé đứng dương mắt nhìn cái ví, không hiểu ra sao.

THẾ-LỮ

HỜI PHỤ-HUYNH HỌC-SINH

Từ khi người Pháp sang reo giông hạt văn-minh ở xứ này thì các Ngài hiền ngay nếm ăn-học là cần, nên kẻ gửi con sang Pháp, người tìm trường cho con học, mục-dịch mong sao cho con em chóng được thành tài. Xong cũng nhiều người bất-mãn, vì gửi con đi xa có nhiều điều bất tiện mà tìm nơi học đứng-dấn nhiều nỗi khó-khăn, nên ông LEURET, cử-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Cựu-ĩs Toàn-Quyền Đông-Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc, còn nhớ nhời-yêu-cầu của các Ngài, mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo-hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giới bên Pháp mà đào-luyện cho con em Việt-Nam. Trường này tức là:

Lycéum libre HONG-BANG Hanoi

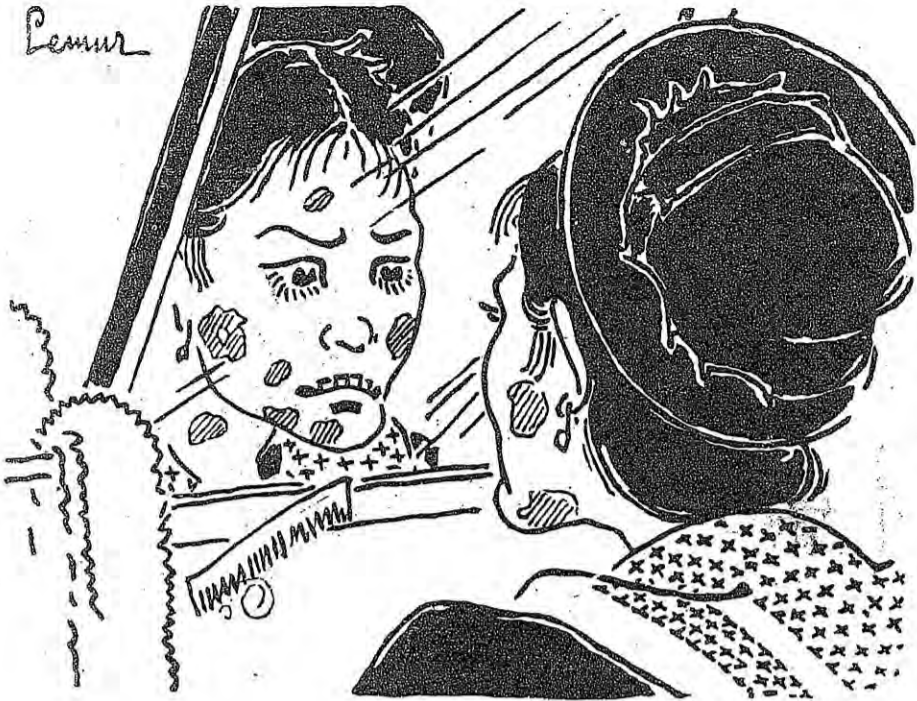
Trường tuy mới mở mà niên học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh: nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai-Lao, Cao-Miên, Xiêm-La, Ấn-Độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kể thi bằng tây (CEPF, BE, BEPS, BS, Bacc. Métro), người thi bằng bản-xứ (CEEL, CEPFI, DESPFI, Bacc. local). Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư-thục này được phép mở đến ban Tú-tài và giấy đi đủ các kỳ thi, mà quy-mô kỷ-luật theo như các trường có tiếng bên Pháp. Trường ở đũa Hanoi, trông ra ba mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lamblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông, có sân chơi mát-mẻ, cây cối um-tùm, có chỗ cho lưu học-sinh ăn ở ngay trong trường tiền ăn học không tính đất. Các lớp nghỉ-hè có đủ. Niên học 1933-34 bắt đầu ngày: 1er Septembre hồi 7 giờ sáng. Ai xin học hay xin cuốn điều-lệ thi đến 70 Hàng Trống hay viết thư để:

Monsieur le Directeur du Lycéum libre Hong-Bang Hanoi.

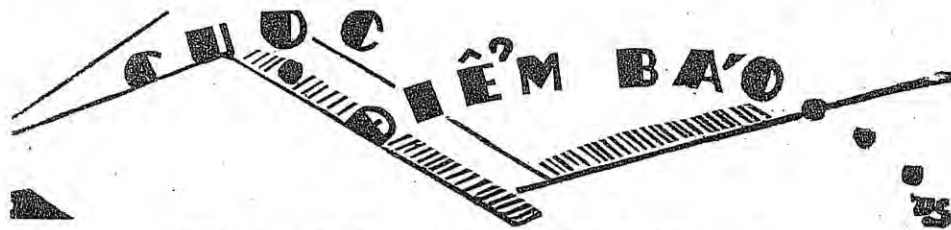

NHỮNG CHỮ NHỎ KHÔNG NÊN DỪNG

Le mur

Nữ lang

Báo « Con vịt bị buộc » (Le Canard enchainé).

Báo khôi hài bên Pháp có báo « Con vịt bị buộc » là có vẻ đặc sắc nhất. Báo ấy theo chủ nghĩa bình dân hay riều kẻ cầm quyền hay những lãnh tụ của phái hữu, lúc nào cũng đem ông Tardieu, ông Poincaré, ông Franklin Bouillon ra làm đích để bắn tên chơi.

Quanh quần cũng chỉ có độ hai, ba chục người có tên tuổi, có danh-vọng, bị báo đó nay chề, mai cợt, nhưng tờ báo khéo và hay ở chỗ mỗi lần riều ông Tardieu lại có một vẻ khác, mỗi lần mĩa ông Bouillon lại có một lý thú riêng.

Báo ấy lại có mục « đi qua báo giới sống xịch » lấy nụ cười trào phúng tìm những câu, những chữ « vô ý nghĩa » của các đồng-nghiệp rồi chêm những câu chua có ý vị, có vẻ « khôi hài » mua vui với độc-giã.

Báo « con vịt bị buộc » bao giờ cũng chỉ công kích có mấy người mà không thấy chán, mà cũng không thấy báo nào bảo là nhai đi nhai lại mấy vấn đề cũ rích.

Thật là một sự lạ... cho người Annam mình.

TỬ-LY

Rạng đông có nhà ý báo Phong-Hóa số lá - Đứng đây! những tờ lá cải như thế để làm gì mà không chọc không số.

Bóc tem không rách

Trong mục khoa-học thường-thức của Khoa-Học tạp-chí có nói : nếu muốn bóc tem khỏi rách thì không gì diệu bằng lấy vài giọt « nước nóng thật sạch » rỏ lên trên tem, hoặc đằng sau tờ giấy, chỗ tem gián, để độ một phút.... (phải nhớ kỹ, xem đồng hồ cho cẩn-thận, nếu quá

một phút thì hỏng to !)

Như thế, tuy cũng có vẻ khoa-học thật đấy, nhưng còn hơi phiền phức một chút, vì cách này chỉ tiện khi ở trong nhà thôi, còn khi muốn bóc tem ở ngoài đường, như lúc ngồi trên xe tay, trên ô-tô chẳng hạn, thì đào đâu ra « nước nóng thật sạch »?

Đã có « nước bọt », cứ sắp tí nước bọt vào tem, rồi bóc ra cũng rất dễ ràng.

Muốn bóc tem trong khi « đi bộ » lại càng dễ dàng lắm : nước sông, nước ao, nước hồ, nước suối, nước mưa..., không cần phải đun nóng (mà ở ngoài đường thì đun nấu thế nào ?), cứ để lạnh bôi vào tem rồi bóc cũng ra được. Nếu không kiếm đâu nổi một giọt nước nào, thì tìm chỗ khuất, vẩy vào ít nước... tiểu rồi bóc cũng chẳng khó khăn gì.

Khi nào gửi thư cho tình nhân, thương nhớ quá phát khóc lên, mà gió vài giọt nước mắt vào cái tem thì lại càng thần diệu lắm.

Những cách bóc tem của tôi được cái giản-dị là không cần đến đồng-hồ, mà nhà quê nhà quáo mấy ai có đồng-hồ! Vay cứ liệu chừng thử xem lúc nào bóc được thì bóc, chẳng nề gì mấy phút, mấy giây.

Lại còn cách nữa : để cái tem xuống chỗ đất mát một lúc lâu, rồi cũng bóc dễ như chơi, chả phải nước nói gì cả.

H. T. M.

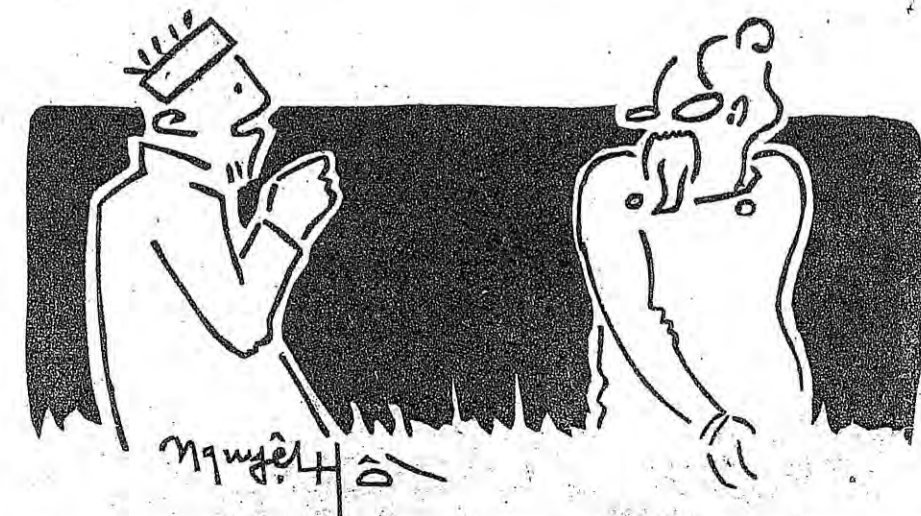
Kẻ bệnh dùm ông N...

Trong báo Khoa-Học số 43 ở mục « mạch dùm, bảo dùm », ông N... kể bệnh như sau này :

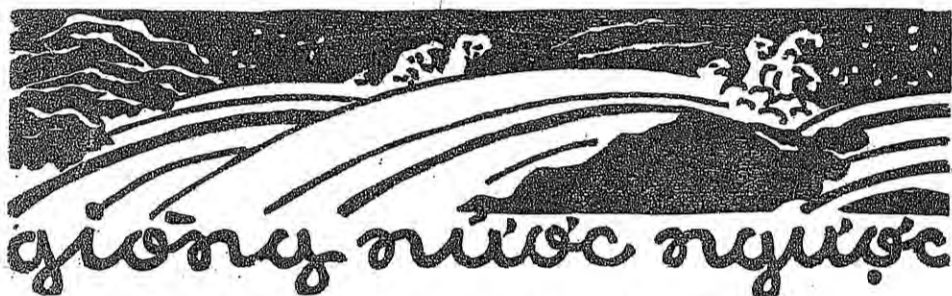
« Nguyên ở bàn chân tôi có hai miếng đồ đồ..., một miếng tròn, hơi to hơn đồng bạc, đồng cũ, một miếng cũng tròn hơi to hơn đồng bạc đồng mới.... Vay ai biết xin chỉ dùm... »

Từ bấy đến nay, chưa ai trả lời. sợ để lâu có hại lớn, tôi xin theo lời một cụ lang trừ-danh kẻ bệnh dùm ngài :

« Phàm chung người ta ăn không ăn được, uống không uống được, là do bệnh hư tí, -- thổ không thổ ra hơi, nói không nói ra tiếng, là do bệnh hư phế .... Nay ở chân ngài, bạc cũ không ra đồng bạc cũ, bạc mới không ra đồng bạc mới, ấy là do bệnh hư tỳ, ta thường quen gọi là « kiết », tây gọi là « bở », tàu gọi là « mậ đậu xin ». NHẬT-LIỀU

Ông lang mắng bác hàng sã g - Các bác thì được việc gì?... Không có tôi thì chết đầu nước!

VĂN TẾ SỐNG THẤY ĐỒ HỦ!

Than ôi! Cửa Thánh mây mù;
Rừng Nho bụi tối.
Trời thâu nước Hán, khôn rất phơi
trần-hủ chi áo khăn;
Bến Tứ sông Thù, khó rửa sạch ngu-
si chi mặt mũi.
Cung duy các cụ,
Hủ lậu tiên-sinh.
Người cụ cổ lỗ,
Tinh cụ hiền lành.

Quần cụ « cháo lòng » hễ sạch khiếp!
Áo cụ « nước suýt » hễ trắng tinh!
Nay tam-hoàng, mai lại Ngũ-đế,
Trước tứ trụyện, sau thì ngũ
kinh.

Chỉ lo giờ nhà nước bỏ thi, thiên-hạ
không ai chịu học;
Hỏi thăm những nơi nào tốt bằng,
chúng ta kiếm chốn nương mình
Tuồng kỳ lúc cụ chỉ bảo trẻ vầy :

Một cụ đồ già cũ rữ,
Vài thằng trẻ nhép đàn mương.
Giã, giã, chí, hồ... chỉ nghĩa
một;
Sái, táo, ửng, đời... chỉ việc
thường.

Áo thầy mặc bốn mùa : đồng « the »
nhì hê « đụp »!
Cơm thầy ăn hai bữa : chiếu « cà » hê
tịch « tương »!
Khi giỗ, khi tết, khi khoa thi, chực
tổng đồng môn lễ tiễn!

Tính ngày, tính tháng, tính năm hết,
chăm đời gia-chủ tiền lương.
Cặp kỳ lúc cụ chỉ đi thi vầy :

Tiền nông bỏ túi,
Lều chiếu mang đi.
Kỳ đệ « nhất » kinh-nghĩa vài bài, giờ
« ngô » giờ ngọng;
Kỳ đệ « nhị » phú thơ mấy vụn, nào
« tàu » nào bè!

« Tam » thì một đạo sách văn, khỏi
nhằm đài khoản
« Tứ » lại mấy câu lược bị, khỏi phạm
trường quy!
Vất-vả mấy ngày trời, đồ ở đó mà bay
ở đó;

Sự nghiệp vài trang giấy, tú có chi, mà
cử có chi:
Nay Thám, nay Bảng, nay Trạng-
nguyên, chữ tốt, văn hay, rút cục
lại « hư văn chi đồ khôn!»

Nào Sơ, nào Phúc, nào Chủ-khảo,
khuyên hồng, diêm lục, chẳng qua là
« vô dụng chi hí nhi »!

Kỳ nhi :

Hỏi cụ việc thực.
Thì cụ làm thình.

Hỏi « trận pháp, binh thư », thì cụ ù-ù,
cạc-cạc.
Hỏi « địa-đư, quan chế » thì cụ ù-ù
minh-minh!

Khí-học làm sao? Hóa-học làm sao?...
cụ dẫn « Dịch Tượng Thư Trù » chỉ
cổ để (1)

Cơ-khí là thế, điện-khí là thế.... cụ
rằng « một ngưư lưu mã » chỉ Không-
Minh (2)!

Cụ chẳng biết kèn sao kêu, súng
sao nổ
Cụ không hay xe sao chóng, tàu
sao nhanh.

Ai nói truyện tân học, tân văn, cụ ghét
hơn người đầu thuốc độc;
Ai dăng câu cổ thi, cổ họa, cụ mừng
như trẻ được cái danh!

Cụ phải đeo thẻ, đóng sưu, cụ muốn
nước Nhật, nước Tàu chỉ bảo hộ (3).
Cụ mà ngâm thơ, đọc phú, cụ mong
ông Trèm, ông Gióng chi phục sinh!

Y hí! thương ôi!
Tự-do không hay, bình đẳng không
hay! chó chết hoàn phường chó chết,
Công-lý chẳng biết, dân-quyền chẳng
biết! quần manh lại giần quần
manh (4)!

Lũ hậu tiên chúng tôi duy dĩ:
Ngọn đèn quyền sách
Đĩa mực nghiên son
Cung duy liệt vị.
Hủ lậu chư tôn!
Ươn hèn thất phách
Ngu ngốc tam hồn!

Thấu tấm lòng thành môn-mọn
Hương cái vật nhỏ éon con
May ra mà gió hồ mây rồng, đời thay
trời đất,
Thì cũng được non Hồng, núi Tản, bèn
vững giang sơn.

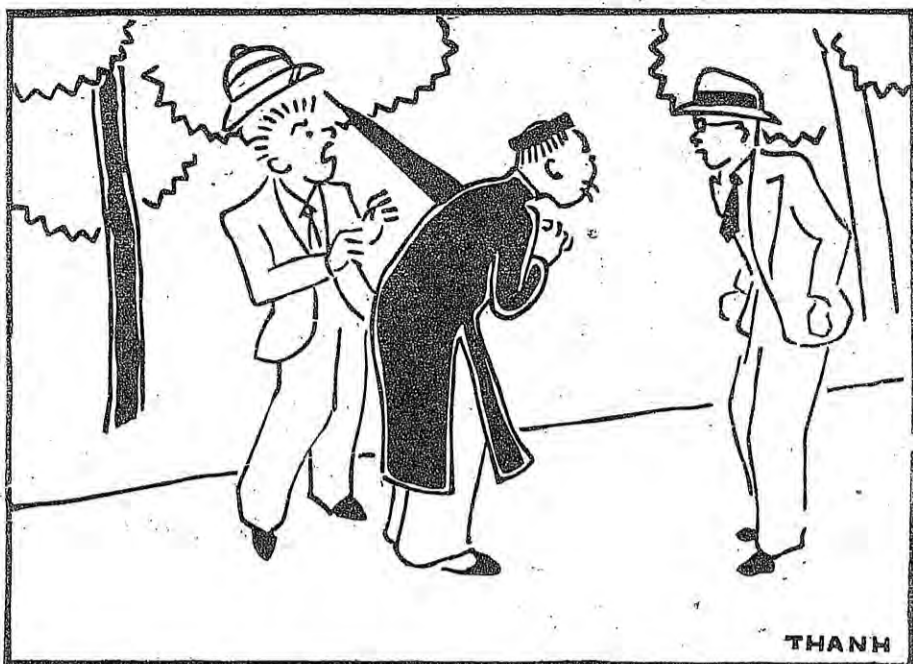
Ô hô! tiểu tai! thống tai!
Thượng hưởng.
ĐỘNG-GIANG

1, 2. - Cụ cho rằng cái đồ ngày xưa các
đế vương và Gia-Cát cũng có làm qua cả.
3. - Ý chừng để mong nó sá sưu thuế
cho cụ!
4. - Đạn mù lại giần đạn mù!

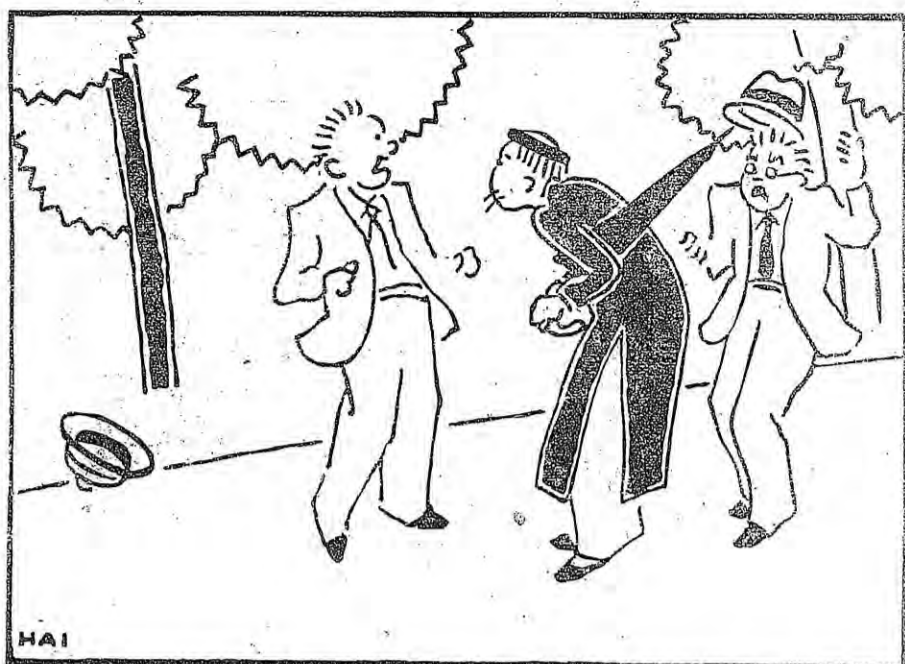

Tranh dự thi số 82

CHỈ VÌ CÁI Ồ

— Chào ngài ạ!

— Ấy chết xin lỗi ông.

TRUYỆN VUI

ÔNG ĐỒ ĐẶC

Ngày xưa có một ông đồ tên gọi Đồ Đặc, người làng Hành-thiện, phủ Xuân-trường, tỉnh Nam-định. Xin các ông bà Hành-thiện tha thứ cho, nếu bất đắc dĩ tôi nói đến tên làng các ngài. Nhưng các ngài tỉnh tôi biết sao, ông đồ Đặc tôi quả thực người quý xã. Mà tri tưởng-tượng của tôi nó bắt tôi kể kể đến truyện ông đồ điếc gì là tất phải nhờ tới tên làng Hành-thiện hoặc tên làng Cồ-am, vì tôi có thuộc câu tục-ngữ «đông Cồ-am nam Hành-thiện». Và truyện xảy ra từ ngày xưa, ngày xưa ngày xưa kia, thì thiết tưởng cũng chẳng can hệ gì đến bọn ta ngày nay phải không, thưa các ngài?...

Ông đồ Đặc tôi học lực đại khái cũng như phần nhiều các ông đồ Hành-thiện, nghĩa là văn rất hay, và chữ rất tốt.

Ông đồ Đặc

Nhưng trong số tử-vi của ông ý chừng đại hạn phùng đà-la nên luôn sáu khoa, ông vác lều chiếu đi thi, lại vác lều chiếu trở về, mà ông khóa vẫn còn là ông khóa.

« Học tài thi phận, nhân gian vạn sự, dai do ư mệnh số ». Người ta an-ủi ông như thế. Ông tự an-ủi ông như thế. Rồi lâu dần ông tin là như thế.

Nhưng khốn nỗi, bà đồ Đặc lại không tin như thế. Bà đồ Đặc lại chỉ an-ủi ông bằng những câu nôm na, mạch quế, bắt thành văn tự. Nào những: « Tôi lấy anh tưởng mong được lên bà họ, bà kia, nhưng cơ đồ này thì đến xuất đời làm chị đồ thôi. »

Nào những: « Tôi sẵn váy quai công, thất lưng bó que, làm lụng đầu tắt, mặt tối để lấy tiền cho anh học, anh thi. Thà để tiền nuôi lợn còn có

này thì thà ngày xưa bố mẹ tôi gả tôi cho một anh cây sấu cước bằm còn hơn... v.v. »

Ấy là thí dụ đó thôi, chứ những câu riết móc của bà đồ không hẳn như hết thế. Cố nhiên là ông đồ tôi không trả lời. Ông cho những lời nói nôm na ấy là mạch quế tốt, hơn nữa, ông cho là « cha mạch quế ». Và lại, của đáng tội, thì hồng mãi cũng nề..... cũng ngược... còn biết nói làm sao?

Ông đồ chẳng biết nói làm sao thì bà đồ lại càng làm già, thậm chí đến lần trượt thứ năm, — xin lỗi các ngài, — bà đồ lằng loàn đến nỗi dám bảo chồng ăn những của quý.

Thế mà khoa này, khoa thứ sáu, ông đồ Đặc lại... lạc đề, — lời nói văn vẻ trong làng lều chiếu. Ông trông báng không tên, ông lúi, rồi ông lúi, rồi ông lạng thang một mình trên con đường Nam-định — Lạc-quần... Khốn nạn! Thăng dầy tờ ông ở lại tỉnh nó đang ngóng chờ tin! Chả biết sáng hôm nay, chiều hôm nay nó lấy tiền đâu mà ăn cơm.

Trời nhà nhem tối thì ông đồ về tới làng Hành-thiện. Ông lo lắng, lầm bầm nói một mình: « Bấy giờ mà vác mặt về thì con mụ nó làm mất mặt, mất nhạt cũng đến khổ với nó ».

Ông đồ nghĩ thế, nên không dám về nhà, đành vào nhà giải vũ đình làng nghĩ để tìm kế. Song kế thì không ra mà chán thì mỗi, bụng thì đói, cặp mắt thì điu lại. Ông đồ đặt mình xuống thêm làm một giấc...

Bóng trắng chiếu siên vào mặt, bỗng đánh thức ông! Gà vừa gáy nửa đêm ở các xóm. Ông đồ đứng dậy bước chân đi... Ông đi về nhà.

Ông đồ đi về nhà? Táo tợn nhỉ? Không, ông không táo tợn gì đâu! Ông chỉ vừa chợt nghĩ được một kế, một diệu kế. Về tới cổng, cổng đóng. Ông trèo qua cổng vào trong sân. Con chó cắn mấy tiếng, rồi quen hơi chủ vẫy đuôi mừng rỡ. Ông đồ lại trẻ luôn lên óc nhà... rón rén, vạch ra lợp mái ra... Ông đồ làm gì mà như anh ăn trộm vậy?

Không! Ông đồ không ăn trộm, ông chỉ ghé mồm vào chỗ hồng ông vừa rút ra ra, rồi ông lấy hết hơi mà

— Bớ bà đồ Đặc!

Bà đồ đang thiu thiu giấc, chiêm bao thấy chồng đổ, hồi hương vinh-quy bái tổ, bỗng thức choàng giấc, ngồi nhồm dậy hỏi:

— Ai? Ai đấy?

— Bớ bà đồ Đặc, nghe ta truyền! Ta là sứ nhà giời, giời sai ta xuống bảo cho người biết rằng chồng người hay chữ, tài đáng đỗ Thám-hoà, Bảng-nhơn.

Bà đồ Đặc mừng quýnh, quý xuống đất lạy tạ, cảm ơn. Thì thiên-sứ lại thét:

— Nhưng vì giỏi quá, quan trường khoa này lại dốt quá, nên chồng người tất trượt. Chồng người trượt khoa này, nhưng khoa sau thế nào cũng đậu Tiến-sĩ, ngày sau làm đến chức tể-tướng.

Bà đồ đưa tay gạt nước mắt khóc

Bà đồ Đặc

thầm.

— Vậy mai quan nghề có thi trượt trở về, thì người không được buồn, và phải chăm chỉ cơm ngon, canh ngọt cho quan nghề xoi, không được tiếng chi tiếng bác. Thôi người ở lại, ta về nhà giời ».

Sáng hôm sau, ông đồ lóp ngóp về nhà. Bà đồ ra tận cổng đón tiếp, ân cần ngoan ngoãn lắm. Ông đồ buồn rầu toan báo tin buồn, thì bà đồ gạt ngay đi mà rằng:

— Thôi, tôi biết rồi, nhưng khoa này hồng thì khoa sau đậu Tiến-sĩ chứ sao.

Khoa sau, ông đồ Đặc đi thi... đậu ngay Tiến-sĩ.

Ông lấy làm kinh ngạc, tự hỏi:

— Hay ta là thiên-sứ thật!

DỰ - THÍ

VỎ GIÀY, MÓNG NHỌN

Một anh chàng có tính hay tò-mò hỏi truyện kín của người. Một hôm, anh ta gặp người quen vừa ở tòa án ra, bèn vồn-vã hỏi:

— Kia ông! gồm, có sự gì lạ mà không cho nhau biết!

— Không có sự gì cả.

— Dấu mả làm gì?

Ông kia biết chàng này có tính tò mò, diềm-dạm trả lời:

— Thế ông có thể giữ kín được những điều bí-mật không?

Anh chàng hi-hửng:

— Ủi chà! ông còn lạ gì! Cứ vắn rằng tôi cũng không nói cho ai biết. Nếu tôi nói cho ai biết thì tôi là đồ khốn nạn.

— Vậy thì, thưa ông, tôi cũng không nói cho ai biết điều bí-mật của tôi.

V. D. Thảo

LỜI VĂN 1914

Từ ngày ngọn sóng tân-trào lan khắp cõi giang-sơn gấm vóc của nước Việt-Nam ta, từ ngày ngọn đuốc văn-minh soi tỏ thấu nơi hang cùng ngõ hẻm, thì con tiên cháu rồng đã thấy mở mày mở mặt với năm Châu. Núp dưới bóng lá cờ ba sắc, nhờ ơn Chính-phủ Bảo-hộ cố công diu dắt ta lên trên con đường tiến-bộ, văn-minh, ta đã được hấp thụ lấy mưa Âu, gió Mỹ.

Tiếng trống Tân-văn, hồi chuông cảnh tỉnh đã gọi giấc u mê của hai mươi năm triệu đồng-bào, mằm Hồng, chời Lạc rầy được thêm tốt-tươi rực-rỡ.

Than ôi! bọn chúng ta tám thân bảy thước phải lấy việc khua chuông, gõ mõ cảnh tỉnh đồng bào làm cái nghĩa vụ tối thiêng-liêng cho khỏi hổ thẹn với bốn nghìn năm văn hiến.

NHẬT-LINH

Bác-Sỹ NGUYỄN-VĂN-LUYỆN

8, rue Citadelle. Téléphone: 304

CHỮA BỆNH BẰNG ĐIỆN
CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYÊN
CHỮA BỆNH BÀN BA CON TRẺ

số 8 phố Đường-Thành
(Đường Cửa-đông sau phố Xe-Điêu)
HANOI

(1) XIV. - Châu Ái

KHÁI-HƯNG soạn

Tranh của Đông-Son

Ái chơi ô-tô một mình, chạy vòng chung quanh nhà. Trí tưởng-tượng của trẻ con rất dễ dàng mà rất có tài khiến một vật hay một việc làm trở nên sự thực. Ái chỉ có một mình lượn vòng tròn trong miếng đất, mà mắt nó trông thấy biết bao thứ vô hình, tai nó nghe rõ biết bao thứ vô thanh. Mồm nó kêu luôn: « Bi bo! bi bo! » là một cái kèn ô-tô rất tốt, hai tay nó khuỳnh ra làm như hệt người tài xế lái ô-tô, chân nó giậm xuống đất bành-bạch là để bắt chước tiếng bánh xe lăn trên đường đá. Thỉnh thoảng nó dừng lại, quay ra hỏi một cái thân cây bên hàng giậu:

— Có lên xe không?

Nó lại trả lời ngay một câu hỏi tưởng-tượng:

— Đây đi Phủ-đoan sáu hào...

Không được! giá nhất định sáu hào, không bớt một xu... Không đi thì thôi.

Rồi nó lại cầm đầu chạy.

Bác tài ơi, cho tôi lên với.

Ái đứng dừng lại quay cổ nhìn sang hai bên hỏi:

— Ai gọi xe đây?

Có tiếng trả lời ở cổng đưa vào:

— Tôi!

— Mấy người?

Sau một dịp cười, bà án — vì người ấy chính là bà án, — đáp:

— Có hai người thôi.

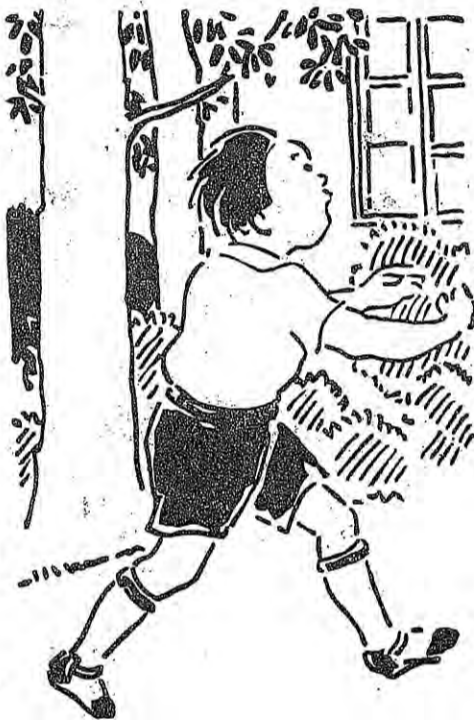
— Vào mà đi.

— Nhưng cửa đóng khóa vào sao được?

— Vậy đứng đợi một tí để em gọi ông Hạnh cho nhé.

(1) Xem P. H. từ số 36

Ái lại mồm kêu bi bo! chân chạy bành bạch lượn về lối sau. Một lát nó cũng, ông Hạnh đi ra. Ông lão bặc nhác trông thấy bà án, có một người đàn ông vận áo lương theo

hầu, thì đoán chắc là quý khách, liền cung kính chấp tay chào:

— Lạy bà ạ! thưa bà hỏi gì ạ?

— Không dám. Ông giáo có nhà không, ông?

— Thưa bà, cậu giáo tôi đi dạy học. Cũng sắp về đây. Vì tàu đã ngược thì cũng đến quá mười rưỡi rồi.

Lúc bấy giờ chiếc ô-tô hàng chạy qua cổng. Ông Hạnh liền trở bảo bà Án:

— Đấy xe Tuyên đấy! gần mười

một giờ!

Rồi ông ta vừa mở khóa vừa nói:

— Thưa bà, vì cả nhà đi vắng, tôi lại bận dọn cơm ở dưới bếp, nên phải đóng khóa cổng không sợ em Ái ra đường.

Bà án có vẻ thất vọng ngo ngoác hỏi người lão bặc:

— Vậy cô... vậy bà chị... ông giáo cũng đi vắng à?

— Thưa bà có Mai?

Bà án chưa kịp trả lời, ông Hạnh lại tỏ ý buồn rầu nói luôn.

— Thưa bà, ke thì là! bà tham kia đấy, nhưng cô tôi không cho gọi là bà tham, bắt cứ phải đọc tên tục ra như thế.

Bà án làm bộ không hiểu:

— Thế à? Vậy cô... vậy bà ấy đi vắng ư?

— Được, mời bà cứ vào chơi. Ý chừng bà muốn mua sơn hãn thôi. Có tôi cũng sắp về đây.

Ông Hạnh để khách và anh người

nhà vào sân rồi lại toan khóa cổng, thì bà kia gạt đi mà rằng:

— Thôi được, ông để tôi coi cháu cho, chả cần phải đóng cửa.

— Thưa bà chả dám... Nhưng mời bà vào chơi trong nhà. Thưa bà, bà hỏi cậu giáo tôi có việc gì đấy? Hay bà đến mua sơn?

Bà án dương ngẫm nghĩ tìm câu trả lời, chưa biết nói ra sao, thì Ái lượn ở phía sau ra, vẫn bộp còi mồm: « bi bo! bi bo! vú ù ù! » Song thấy bà án vẫn đứng cười thì nó vội kêu:

— Kia! xe ô-tô bộp còi mà không tránh kia!

Bà án cúi xuống toan bế Ái lên, nhưng Ái giật mạnh tay ra mà rằng:

— Ô kia! sao lại ôm ô-tô?

Bà án cười:

— Ô-tô ngoan quá, tôi hôn cái nạo!

Ái vỗ tay cười hết lên:

— Ô-tô lại ô-tô ngoan! Mà ai lại hôn ô-tô bao giờ!

Rút lời nó lại chạy lượn ra sân sau. Bà án quay ra vờ hỏi người lão bặc:

— Con ông giáo đấy à?

— Thưa không, cháu Ái là con...

Ông ta như nghẹn lời không nói được dứt câu. Bà án nói tiếp luôn:

— Con bà tham phải không?

— Vâng, con bà tham.

— Nó ngoan lắm nhỉ. Cháu lên mấy đấy ông?

— Thưa bà, cháu lên sáu.

Bà án đứng ngăn người ra có vẻ nghĩ ngợi. Bà hồi tưởng lại năm năm về trước, hôm bà đến nhà con...

Bà còn nhớ mang-máng điện-mạo, cử-chỉ ngôn-ngữ của Mai mà thôi. Song bà chỉ biết rằng Mai đẹp lắm,

chuyên kể biển lối mới

ATDAR

Nº7 RUE LAMBLLOT HANOI

thăng hàng Mạnh gần hàng Hải

NHIỀU LỐI CHỮ MỚI

NHIỀU TAY VẼ KHÉO

CÓ NHÀ MỸ-THUẬT TRÔNG NOM

CÓ NHẬN CẢ

sơn, vôi, làm buồng hoa, vẽ

Quảng-cáo trang hoàng

cửa hàng và trong nhà

XIN QUÝ KHÁCH ĐẾN XEM KIỂU

CÓ DÙNG QUA PHẦN ĐÁNH MÙ HIỆU

Pur blanc

MỠI BIẾT LÀ TRẮNG, KHÔNG THỐI

TAY KHÔNG HẠI VAI, KHÔNG HAY Ồ

Peintures **GECKO**

PHUNG-NHU-CUONG

Nº 53, Rue de la Citadelle, Hanoi

Hiệu sơn THĂNG-LONG

Thuốc tê-thấp gia-truyền

Ái bị chứng tê-thấp, nhức buốt gân xương, tê bì ngoài da, chân tay buồn mỗi thường khi dấm-dứt hình như kiến cắn, nên dùng thuốc thấp hiệu XONG-THÀNH là chóng khỏi, vì thuốc này hành khí-huyết, bổ cân cốt, trừ phong thấp, là môn thuốc gia-truyền đã ngoài trăm năm, xa gần nhiều người tin dùng mà ai ai cũng đều khỏi bệnh cả. Thuốc bộp ngoài mỗi chai 0\$30. Thuốc uống trong mỗi hộp 2\$00.

Bản-hiệu có bán thuốc giàng-mai mỗi lọ 0\$80. Thuốc lậu mỗi lọ 0\$60. Thuốc uống êm lòa chóng khỏi bệnh, ai mắc bệnh tình xin mời lại dùng 1, 2 lọ mới biết là thuốc thần hiệu hơn mọi nơi. Khi đã khỏi bệnh tình nhưng còn nọc độc, nên dùng 1, 2 hộp Dưỡng-khí bổ-thận hoàn là dứt hết nọc độc, mà ích lợi cho đường sinh-dục. Mỗi hộp 2\$00. Ở xa mua thuốc viết thư gửi về có thuốc tới nơi ngay,

XONG-THÀNH

227, Route de Hué (gần 24 gian)

HANOI

đẹp dịu-dàng, phúc hậu. Bà làm bầm nói một mình :

— Giống quá! khuôn mặt giống như đúc!

Ông lão Hạnh nghe thấy hỏi :

— Thưa bà, bà biết cô tôi.

Bà án giật mình quay lại trả lời mấy câu ấp úng. Song cũng như lần trước, tiếng còi ô-tô của Ai đến giúp bà ra khỏi sự khó khăn. Ông lão Hạnh thấy Ai có dáng mệt, vừa chạy vừa thở, thì giữ lại :

— Thôi, không được chạy nữa. Nghỉ còn ăn cơm chứ.

— Ông Hạnh để Ai chạy nốt cho đến Tuyên-quang đã chứ.

Bà án cười, cũng cúi xuống giữ Ai lại mà rằng :

— Thôi, đến Tuyên-quang rồi, cho ô-tô nghỉ thôi, chẳng nó mệt.

Ai phụng-phịu ra rắng không bằng lòng. Ông Hạnh ghé vào tai nói thầm :

— Ai đưa bà vào chơi trong nhà đi ... Chồng ngoan, không có chốc cậu về, tôi mách cho đây.

Ai nghe nói mách cậu thì sợ hãi nhón nhác nhìn ra cổng. Rồi hình như nó nhớ tới giờ cậu sắp về, ngoan ngoãn giắt bà khách lên thêm vào nhà. Bà án thì dăm-dăm nhìn Ai nghĩ thầm : « Trời ơi ! cặp mắt lạnh-lặng với cái trán cao mà rộng, sao mà giống cậu nó thế ! Lại cái mồm nữa ».

Lúc bấy giờ thì bà án tìm ra nhiều cái giống lắm. Nói cho đúng, Ai cũng có giống Lộc thật. Song cái ý tưởng dự định ở trong tâm trí ngay từ lúc ở huyện Thạch-hà bước ra đi, khiến bà trông Ai càng y hệt con bà. Thốt nhiên bà hỏi :

— Mẹ cháu đi chơi đâu ?

Ai cười như chế nhạo bà khách :

— Không có mẹ... chỉ có cậu thôi... mới lại có mẹ thôi.

— Ừ thế mẹ Ai đâu ?

— Mẹ Ai đi chợ...

Bà án trông thẳng bé con xinh-xắn đáng yêu quá, ôm ghì vào lòng hôn lấy hôn để. Ai dấy ra không được, kêu to :

— Ông Hạnh ơi !

— Cái gì thế ? cái gì mà hét ầm lên thế ?

Nghe tiếng cậu hỏi, — vì Huy vừa về, — Ai lấy tay chùi má vừa mếu vừa nói :

— Cậu ơi cậu! cái bà này bà ấy làm đau Ai đấy.

Bà án thấy Huy, đứng dậy cúi đầu chào. Huy chấp tay đáp lễ rồi hỏi :

— Thưa cụ, cụ tha thứ cho, chúng tôi không được hân-hạnh nhớ cụ là

ai. Xin cụ chỉ giáo cho chúng tôi được biết.

Bà án ngần ngừ một lát rồi hỏi lại :

— Ông có nhận được bức thư của cậu... huyện Lộc nó không ?

— Thưa cụ, có.

— Vậy... tôi là... mẹ... cậu huyện Lộc...

— Thưa cụ, chúng tôi vô tình không biết, xin cụ đại xá cho. Thì ra, thưa cụ, cụ là cụ án, thân mẫu anh... thân mẫu quan huyện tôi đó... Rước cụ ngồi chơi.

Rồi Huy quay lại bảo Ai :

— Em ! xuống bảo ông Hạnh đun cho cậu ấm nước nhé ?

Ai vâng lời ngoan ngoãn xuống nhà. Bà án ngồi ngẫm nghĩ, muốn hỏi truyện Mai, nhưng chẳng biết sung hó thể nào. Gọi là bà tham hay

được một năm lẫn, còn thì cũng làng nhàng thôi.

Huy lại nói luôn :

— Thưa cụ, chả mấy khi cụ qua bộ lên chơi, xin mời cụ xơi với chị em cháu một bữa cơm soàng.

— Cảm ơn ông, nhưng tôi đã ăn ở trên xe lửa rồi.

— Thưa cụ, nhưng chắc ăn sớm thì bây giờ cũng đói rồi.

— Quả thực, tôi no lắm.

Rồi bà làm ra thân mặt nói tiếp :

— Chỗ ông với anh Lộc thì ông cho ăn, can chi mà tôi phải từ chối... nếu đói thì tôi ăn ngay chứ.

Huy thấy bà án gọi đến truyện cũ, tình xưa biệt chắc rằng bà lên Phủ-thọ có mục đích gì ích lợi. Nghĩ tới chị, tới quãng đời đầy dọa, khổ sở, Huy cảm tức, muốn nói mấy câu cho

— Cháu ngoan lắm. — Ai đến đây với tôi nào !

Nhưng Ai nhớ tới cử chỉ ban nãy của bà khách, nên không dám tới gần, chỉ đứng ý ở sau lưng cậu.

— Kia ! bà gọi Ai kia ?

Bà án nghe Huy kêu mình là bà, thì hiểu theo nghĩa : bà với cháu. Bà sung sướng quá, đỏ hai má nhẵn, hip cặp mắt neho, cười ứa lụy. Huy thấy cháu vẫn ngần ngừ không dám đến, liền giắt tay đưa lại bên bà án.

Ai sợ cậu phải đứng im, nhưng trong lòng áy náy không yên. Bà án soa đầu hỏi :

— Ai có yêu mẹ không ?

— Có.

— Ai có yêu cậu không ?

Ai ngược mặt nhìn Huy mỉm cười đáp :

— Có.

— Thế Ai có yêu tôi không ?

Ai không trả lời. Bà án lại hỏi :

— Ai không yêu tôi à ?

Ai lắc đầu. Huy ngược nhưng trong lòng lấy làm vui sướng rằng cháu đã trả thù được cho chị, và mừng :

— Hồn nhé !

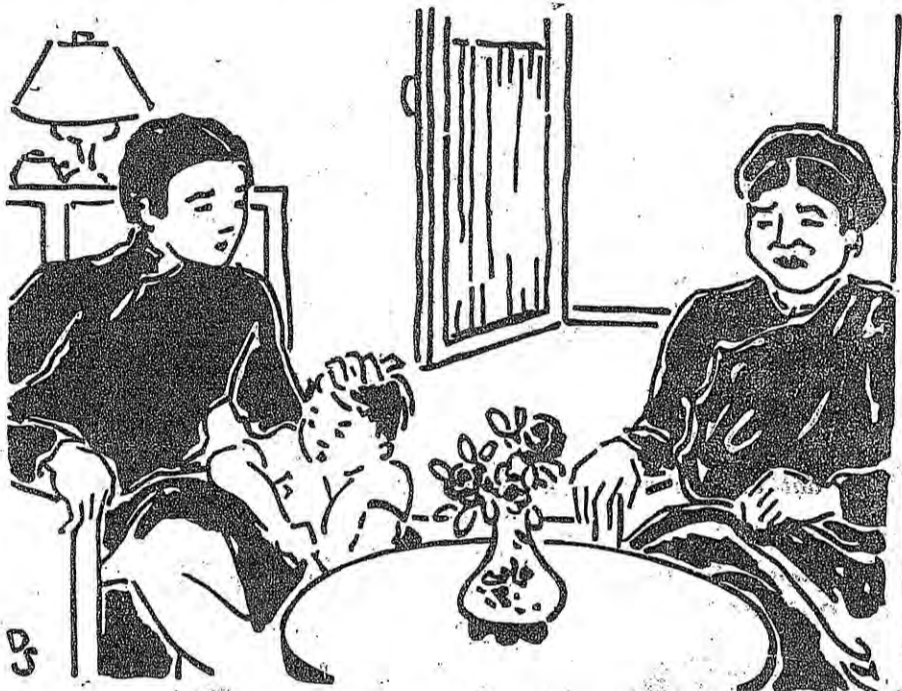
Ai phụng phịu, nước mắt chạy quanh. Bỗng nó giắt tay bà án, chạy vội ra mà vui vẻ reo mừng :

— A ! mẹ đã về !

Nghe tiếng thẳng bé, bà án thấy bối rối, lo sợ, nghĩ tới khoa ngôn luận, tài ngoại giao sắp phải cùng Mai thi thố.

(Còn nữa)

KHÁI-HÙNG

bà huyện thì ngược mồm, và sợ Huy cười, mà kêu là cô thì cũng bất tiện. Chả có truyện gì nói. Huy vịn ghế im lặng đứng nhìn. Bỗng bà án tìm được một tên sưng hó mà bà cho là rất tiện, cất tiếng hỏi :

— Thưa ông, lệnh tí đi chơi vắng ?

— Thưa cụ, chị cháu cũng sắp về đấy ! Chị cháu sang bên làng Cao-du mua mấy lờng sơn.

— Buồn sơn kia đấy à ?

Huy mỉm cười :

— Thưa cụ, làm giáo học lương bổng ít ỏi lắm, chị cháu phải buồn bán cho được dư dật đồng tiền. Vả như thế cũng có việc đỡ buồn !

— Cũng phải ! Vả tôi nghe buồn sơn lẫn lẫn thì phải ?

— Thưa cụ, thỉnh thoảng mới

hả dạ. Song đối với một bà khách đến chơi, Huy không nỡ, Huy không muốn tỏ cách tiếp đãi bất lịch sự. Vả chàng cũng sợ bà án chê chàng khiếm nhã đối với con bà, vì dấu sao chị em chàng cũng vẫn là người chịu ơn của Lộc.

Hai người đối diện nhau, dăm dăm nghĩ ngợi như đương tìm một câu truyện thú ưng, thì Ai đón đến đến sau lưng cậu, kéo áo nói :

— C-á-u nặng ơ-i... c-h-a-u sắc d-o-i sắc r-ô-i huyền.

Câu nói đánh vần mà Ai cho là một câu nói lóng, khiến khách và chủ phải bật cười. Bà án hỏi Huy :

— Cháu đã đi học ?

— Thưa cụ, vâng, cháu đã học hết vùn quốc-ngữ.

Xin đề ý đến Gare mới đầu cầu Doumer Hanoi

Ở 54, ngõ hàng Khoai Hanoi, có xiềng bán các thứ gỗ; cây, phiến và các thứ sủ sẵn.

Có xiềng làm các thứ cửa, các thứ rui etc.

Giá rất hạ ở ngoài bắc.

Bắt đầu từ 10 Août 1933, bán chiếu khách các thứ rui lim trong ít lâu : rui lim một thước giá :

Rui lợp ngói 0^m027 x 0,027 giá 0\$05

Rui trần 0^m027 x 0,01 giá 0\$025

Xin các quý-khách chiếu cố.

Kính cáo

NGUYỄN-VĂN-CHỨC

Entrepreneur

54, Rue Duranton, Hanoi

Téléphone N° 268

Tam-hùng chế-độ

(Le Triumvirat)

Ba thứ hàng của hiệu Văn-hóa phát-hành, thứ nào cũng có giá-trị đặc-biệt, nên có thể gọi là tam-hùng.

Dầu Linh-bửu đặc, có 5 hạng, từ 5 xu đến 0\$80.

Dầu Linh-bửu nước, chỉ ra một hạng 0\$15 một lọ.

Brillantine Văn-hóa (trong sạch, chất dẻo mà mịn, vuốt tóc rất trơn và dăm mà không nhớp, dùng trong 48 giờ mà tóc vẫn không xơ). Giá bán... 0\$40 một lọ

Làm đại-lý và mua buôn, hoa-hồng rất hậu.

Tổng-đại-lý :

Tại Nam-định, Thái-bình, Ninh-bình :

Thành-Chương, 4 phố hàng Sắt Nam-định.

Tại Hanoi, Hải-phong và các hạt ở Bắc-kỳ :

M. Trương-trọng-Bình, Office Indochinois du Travail, 81, phố hàng Lọng, Hanoi.

Tổng-phát-hành

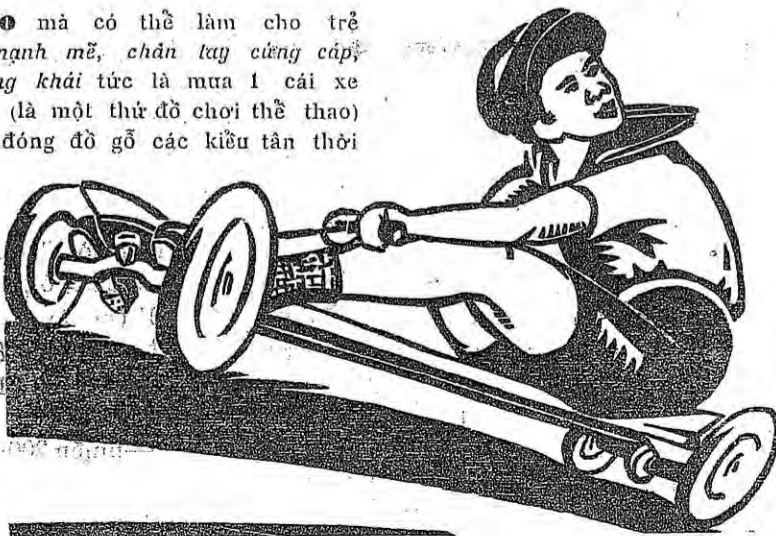
VĂN-HÒA

(Mme. TRẦN-THỊ-NHƯ-MÂN)

27, Rue Gia-long — Huế

Chỉ có 3\$50 mà có thể làm cho trẻ con được mạnh mẽ, chân tay cứng cáp, linh thần sáng khái tức là mua 1 cái xe AUTOFORT (là một thứ đồ chơi thể thao) Bán tại nhà đóng đồ gỗ các kiểu tân thời

PHUC LONG

(tức là nhà PHÚC-THÀNH cũ)

Ở số 43, phố hàng Đậu, Hanoi — Tél. 251

Mua buôn từ 10 cái giỏ lên có giá riêng.

Hay rất mực, thực là tài Đứng không sai, ai cũng biết

Kính trình các liệt-quí chủ-tôn biết rằng : Tôi là Thần-cốc-tử thầy tướng Quảng-Đông học đạo chính-tông ở bên Trung-hoa, các lĩnh đầu đầu cũng có tiếng, nay sang Nam-Việt xem bói, xem tướng, xem số hà-lạc, và xem hết thầy các việc thuộc về âm-phần dương-trạch. Tôi hiện ở số nhà 40 phố hàng Bông-dệm, Hanoi.

Các đạo học mà tôi đem ra công-hiến liệt-quí đều là những môn lưu-truyền của tổ-tiên tôi chuyên-tâm nghiên-cứu đã từ bốn năm đời đến nay và tôi cũng được có đấng Di-nhân truyền-thụ các phép nhiệm-mầu, chân-tâm chỉ-điểm những nơi bến khổ sông mê, báo rõ mọi điều tránh hung gặp cát, đoán ra một đời không sai. Ai muốn cầu việc hôn-nhân, gia-trạch, tử-tức hay là muốn cho buôn-bán phát-tài, công-danh quan-lộc, thọ yếu cũng thông các vận-hạn có thể chi-điểm hết cả, tôi đều có thể đoán trước được cả mười điều không sai một.

Nay kính bạch

Chủ-nhân: THẦN-CỐC-TỬ 40, Phố hàng Bông-dệm Hanoi

Những việc chính cần biết trong tuần lễ

Tin trong nước

Xử đổi lại việc lấy hộ phổ.

Hanoi — Có tin quan Đốc-lý định tuyển những hộ phổ có đủ tư-cách hơn trước, lấy những người am-hiểu ít nhiều tiếng Pháp để khi giao-thiệp với các quan tây khỏi phiền có người thông-ngôn. Quyền hành - chánh của một viên hộ phổ sẽ ấn-định rõ ràng và viên hộ phổ sẽ được coi như viên chức nhà nước.

Phòng đọc sách trong Nam.

Saigon — Cô Nguyễn thị-Trang ở 29 phố d'Arras vừa mở tại căn phòng phố ấy một « phòng đọc sách » để làm chỗ cho các bạn trẻ gái, trai ham học đến tìm trọn những tài liệu có ích cho việc học của mình. « Phòng đọc sách » đã mở từ ngày 1re Juillet, được chị em, anh em xa gần giúp sức và đem sách đến rất đông.

Khám bệnh lao.

Có tin thêm rằng những viên chức phải khám bệnh lao lại lần thứ ba không phải đo ngực và cân như trước, chỉ phải thử đờm thôi. Số viên chức bị khám lại không có mấy, mỗi số chỉ có độ vài ba người. Người bị khám lại phải khai thêm lý lịch, số lượng và số con cái nữa.

Chánh sách tiết-kiệm thành phố.

Hanoi — Muốn tiết-kiệm cho quỹ thành phố, quan Đốc-lý định trả lại các sở khác những viên chức đổi sang làm việc tại các bàn giấy tòa Đốc-lý.

Khánh-thành bộ quốc-gia giáo-dục.

Huế — Hôm 8. 8 đã làm lễ khánh-thành bộ Quốc-gia giáo-dục do tờ chỉ dụ ngày 2. 5 lập ra. Thế là bộ giao-dục cho dân nước Nam, trước kia vẫn ở tay chính-phủ Bảo-hộ, nay trả lại cho chính-phủ Nam triều.

Phân-phát tiền thau.

Ngày 2. 8 đã đúc xong năm triệu tiền thau mới và đã phân-phát cho bốn tỉnh như sau :
Hanoi — 525 000 đồng tiền thau là : 875p00
Haiphong - 525.000 đồng tiền thau là : 875.00
Nam-định - 2.520.000 đồng tiền thau là : 4.200.00
Hà-dông — 1.470.000 đồng tiền thau là : 2450 00
5040.000 đồng tiền thau : 8400 p00

Mãn nguyệt khai hoa

là quảng-cáo thứ RƯỢU CHÔI HOA-KY nhất tốt để Quý-bà, Quý-cô khi sinh nở xong xoa khắp chân tay, mình mẩy luôn trong một cử, đã đỡ phải nằm than mà không lo bị cảm phong hàn té bại nữa.

Hộp nhỏ 140 grs. giá : 0\$50
" nhỏ 75 " " : 0\$30

Đến kỳ Mãn-nguyệt khai-hoa nên trừ một vài hộp để khi sinh nở có sẵn mà xoa ngay thì tốt lắm, không thuốc nào bằng.

Có bán lẻ ở hiệu to các tỉnh.

NAM-TÂN

34, Phố Bonnal, Haiphong
Bán buôn và bán lẻ

CUỘC VUI THỰC-THÀ

Từ ngày thần Chemise ra đời, đã được nhiều Quý-khách tin dùng và công-nhận là nhà lãnh nghề.

Muốn khỏi phụ lòng các ngài đã chiếu-cổ, nên đặt cuộc vui này, xin quá-bộ lại bản-hiệu sẽ rõ.

Ngài nào ở xa muốn dự cuộc, không và cũng được công bằng như có mặt.

THUẬN-THÀNH-LONG

Nº 15, Rue du Riz (Phố chợ Đông-quán)
HANOI

Quan Thống-sứ Tholance sẽ trở lại Bắc-kỳ.

Quan Thống-sứ thực-thụ Tholance đã xuống tàu trở sang Bắc-kỳ hôm 11.8, chừng quãng 20.9 ngài sẽ tới nơi. Cùng sang chuyến tàu với ngài có quan nguyên chánh văn-phòng Virgitti.

Quan Toàn - quyền Vinh - hàm Charles sắp về Pháp.

Huế — Có tin quan Toàn-quyền Vinh-hàm Charles và phu-nhân sắp xuống tàu về nước. Ngài hộ tống đưc Bảo-đại hồi loan và ở luôn tại kinh từ tháng Septembre năm ngoái.

Các hội-đồng Dân-cử Nam-kỳ rủ nhau từ chức.

Saigon — Hội-đồng Canh-nông muốn từ chức và đang cổ-động cho các hội-đồng khác hưởng ứng theo vì những điều thỉnh-cầu có dính dấp tới quyền lợi của nông-gia xứ này không được quan Toàn-quyền chuần-y. Phần đông các hội-đồng không biểu đồng-tình với hội-đồng Canh-nông. Hội-đồng thành phố và phòng Thương-

nông. mại đã bác lời đề nghị của hội-đồng Canh-nông.

Tin thể-thao

Hội túc-cầu phụ-nữ Cai-vồn được công-chúng hoan-ngheh

Saigon — Mới lên Saigon lần đầu, hội túc-cầu phụ-nữ ở Cai-vồn được công-chúng hoan-ngheh lắm, khán giả đứng vòng trong vòng ngoài có tới số ba nghìn.

Tin nước ngoài

Trung-Hoa

Hội-nghị Lô-sơn đối với P. N. Tường.

Phùng vẫn giữ thái-độ cương-ngạnh như trước nên ngày 28.7 vừa rồi, bọn Ung-tinh-Vệ và Tường-giới-Thạch đã mở hội-nghị ở Lô-sơn, yêu cầu Phùng bốn điều.

Không được: 1. thiên tiện lập các ngạch quân chánh khác, — 2. lập ra một chánh-phủ « bung xung » nữa, — 3. thu dùng những quân thô-phỉ, — 4. thu dùng những tay đầu mục đảng cộng-sản.

Quân Nhật, Mãn đánh quân Phùng.

Thượng-hải — 28.7. Tướng Nhật đã hạ lệnh cho quân Mãn-châu tiến đánh Đa-luân, quân Trương-hải-Bàng cùng quân Phùng đã đánh nhau dữ tại Doanh-tử. Đồng thời Cc-nguyên cũng đang nguy cấp lắm.

Chánh-sách nước Nhật đối với nước Tàu.

Nước Nhật cứ theo phương sách ngoại giao đã định mà tiến hành, nghĩa là bao giờ cũng giữ cái thái-độ cương-ngạnh, quả-quyết ngăn-trở Hội Quốc-Liên và mấy nước Anh, Mỹ không được cứu giúp nước Tàu, để nước Tàu tự biết lỗ-chức cái chủ nghĩa « Mon-la » như ý người Nhật đã đề xướng.

Số người bị nạn tới hơn 100 triệu.

Sở thông tin Nam-kinh vừa báo cáo rằng các khu bị hại về các nạn thủy-lạo, binh hỏa và động đất, mưa trong 12 tỉnh nước Tàu, cả thảy hơn 200 huyện, và số dân bị nạn tới hơn 100 triệu người.

Xiêm-la

Gạo Xiêm-la trong cuộc đấu-xảo ở Vancouver.

Trong cuộc đấu-xảo canh-nông ở Vancouver (tại Gia-nã-đại), gạo Xiêm được thưởng hạng nhất, hạng nhì và hạng ba, thế là ba phần thưởng đầu đều về Xiêm-la cả. Cuộc đấu-xảo này chỉ có hai mươi phần-thưởng mà gạo Xiêm chiếm hết tới mười một phần.

Ấn-độ

Gandhi bị kết án một năm tù.

Pouna 4.8-Gandhi bị kết án một năm tù vì không theo những điều kiện phòng tịch. Ông sẽ bị giam theo thường luật và mất hết cả những đặc quyền được hưởng trước.

T. X. M.

Viễn-Đông Tôn-Tịch Hội

Hội đặt dưới quyền kiểm-soát chính-phủ Toàn-quyền Đông-pháp
Đang-bạ Hanoi số 419

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert — giấy nói số 892
Sở Quản-lý ở Saigon — 205-207, phố Catinat — giấy nói số 1099

Mua phiếu để dành tiền ở Hội Viễn-Đông Tôn-Tịch, thì chắc được một cái vốn có bảo-lĩnh, và để dành tiền một cách rất chắc-chắn, chẳng ngại gì sốt cả.

Mua phiếu góp hàng tháng hay góp một lần cũng được.

PHIẾU GÓP THÁNG :

- 1.) 1.000p. thì góp mỗi tháng 5p.00
- 2.) 500p. thì góp mỗi tháng 2p.50
- 3.) 200p. thì góp mỗi tháng 1p.00

PHIẾU GÓP MỘT LẦN

- 1.) 1.000p. thì góp 575p.00 hay là góp làm 12 lần mỗi lần 50p.
- 2.) 500p. thì góp 287p.50 hay là góp làm 12 lần mỗi lần 25p.
- 3.) 200p. thì góp 115p.00 hay là góp làm 12 lần mỗi lần 10p.

Góp như vậy thì vừa được một cái vốn, lại vừa được dự vào các cuộc xổ số hàng tháng có Chính-phủ Toàn-quyền Đông-pháp kiểm-soát và mỗi tháng mình có thể được lấy về :

TIỀN HOÀN LẠI THEO PHIẾU ĐÓNG

	1.000p	500p	200p
Xổ số thứ nhất . . .	5.000p	2.500p	1.000p
Xổ số thứ nhì . . .	1.000p	500p	200p
Xổ số thứ ba được miễn hẳn không phải góp nữa.			

Ai trúng kỳ xổ số lần thứ ba thì được đòi ngay lấy cái phiếu góp một lần mà để cùng một ngày với phiếu của mình. Vậy thì người trúng phiếu ấy không phải đóng góp gì nữa, mà vẫn được dự các cuộc xổ số hàng tháng cho mãi đến khi đóc ống được lấy tiền về.

Phiếu nào cũng hạn 15 năm, và đến cuối hạn ấy thì được lấy vốn về, nếu trong các kỳ xổ số hàng tháng mình chưa được trúng số. Ít nhất là được dự vào 50 phần trăm tiền lãi của bản-hội. Tiền lãi ấy sẽ dùng làm những kỳ xổ số phụ để chia cho các người có phiếu.

Phiếu góp một lần thành ra tiền đặt **LÃI BỘI** (nghĩa là **ĐÁP LÃI LÂM GỐC**) lãi 4 phân 75, ấy là đã trừ tiền phí-tồn giấy má số sách rồi.

Các phiếu sẽ dán tem chịu thuế, tiền tem ấy chỉ lúc góp lần đầu là phải giả mà thôi!

Phiếu 1.000p. giá 1p.20—phiếu 500p. giá 0p.60—phiếu 200p. giá 0p.24

Ai muốn hỏi thêm điều gì, xin cứ hỏi tại :

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert — ông ALLIZON quản-lý;
Sở Quản-lý ở Saigon — 205-207, phố Catinat — ông MEYRIAC quản-lý;
Hoặc hỏi các viên-chức hay các người đại-lý của bản-hội.

Kỳ xổ số sắp tới định vào hồi 5 giờ rưỡi chiều thứ tư 30 Août 1933
tại tổng-cục Hanoi

TAN THANH

14, HÀNG BẠC HANOI

ĐÓNG CHỮA VÀ BAN BỐ ĐỒ PHỤ TÙNG XE TAY

Kiểu mới GIẢNG ĐẸP GIÁ ĐẸ

Chủ hiệu Siêu-Hoa phải về Tàu?

Vì việc buôn bán không ai coi sóc được, nên muốn bán-lại cửa hàng lấy một giá rất rẻ, và truyền lại hết nghề làm mạ gương, kính cho thật thành thuộc, hay muốn mua ít nhiều hàng hóa trong hiệu cũng bán.

Bất cứ giờ nào ai muốn hỏi han gì hay mua bán gì cũng có người trực tiếp.

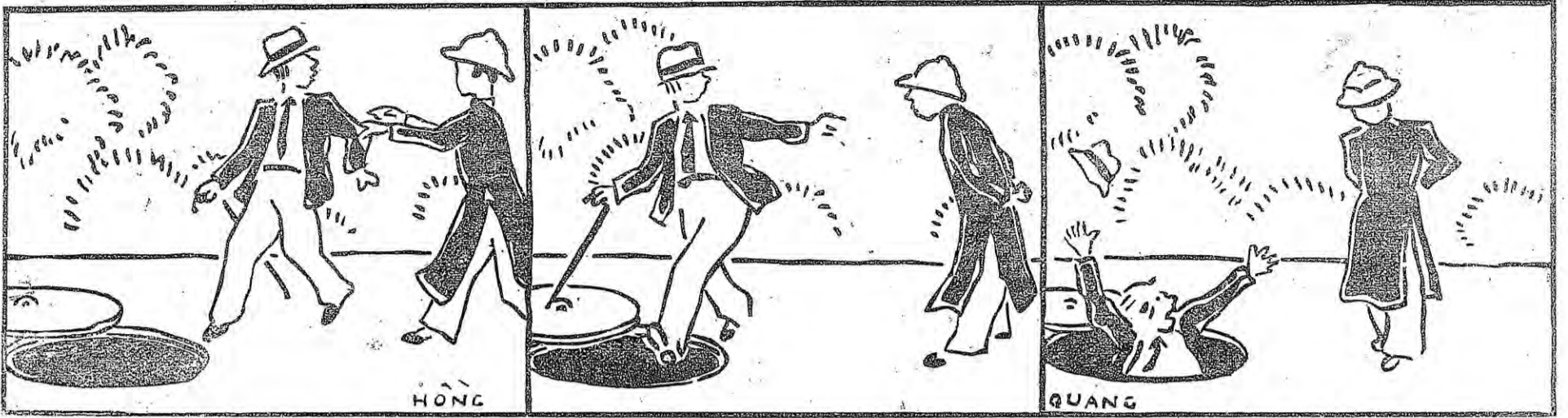
SIÊU-HOA

50, Rue des Pipes, Hanoi

Trauh dự thí số 83

CHƠI KHĂM

- Nay ông, tôi bảo cái này đã!

- Danh con! ai cần gì hỏi đến mày, mà mày bảo, đừng ảo!

- Lúc này tôi định bảo ông nên cẩn thận không ngã xuống cống!

PHỤ - NỮ

KHOA - HỌC

PHỤ-NỮ' VỚI ÁI-TÌNH

À, TE RA MÌNH CŨNG LÀ MỘT NHÀ PHÁT MINH!

(Ái-tình trong bài này dùng về nghĩa hẹp, nghĩa là cái tình yêu của một đôi nam-nữ muốn cùng nhau kết hôn, nên vợ, nên chồng).

n nhau, cho nên phi có con mắt khoa-học phân-biệt thật với đa khác nhau thế nào, để mà phân-biệt ái-tình với tà-dâm, thì khó lòng tránh khỏi cho ái-tình là tà-dâm, cho tà-dâm là ái-tình được.

Ngày nọ tôi ngồi tiếp truyện một ông đồ, sau khi nói đến việc Trung-Nhật sung-đốt, tôi lại kể truyện một chàng thanh-niên Trung-quốc vì nước mà dứt tình với một người thiếu-nữ Nhật-bản. Tôi cả khen hai vị thiếu-niên kia thực có ái-tình cao thượng... Ông đồ ra dáng khinh thường, chép miệng nói:

Tuy nhiên ái-tình vẫn là ái-tình, tà-dâm vẫn là tà-dâm, cũng như thịt là thịt, mà da là da vậy.

- Chà! tình với tứ gì! chẳng qua, chơi chán rồi thì thôi.

Xưa nay những người khinh miệt ái-tình đều là những người chưa hiểu hết cái nghĩa của ái-tình với tà-dâm nó khác nhau thế nào. Cứ tưởng ái-tình với tà-dâm cũng là một tính, nên mới vội hạ lời phán-đoán ái-tình cũng là một tính xấu.

Tôi nghe cũng biết vậy. Sau đó một lát, tôi cáo từ ra.

Ta lại phải biết phân tách chữ dâm-dục với nghĩa chữ tà-dâm. Hai cái nghĩa đó cách nhau rất xa: cái dâm-dục chỉ tại ta chưa có kết-bôn chính thức mà ta đã dùng liều cái dâm-dục; thế là chính ta đã đổ lộn tà-dâm với dâm-dục, vào một cái tính vậy.

Lại vừa đây, nhân có chút việc, được gặp người chị em, tôi nói đến truyện anh N... vừa đỗ bác-vật ở Pháp, nay mai sắp sửa về. « Ấy cũng nhờ có lời khuyến-khích của chị T. là người anh ta yêu mến, nên anh ta đã vượt trùng-dương mà gắng công đèn sách. Ái-tình như thế chẳng đáng cho chị em mình đáng phục lắm sao? » Người chị em tôi tỏ ý lãnh-dâm, đáp lại: « tình gì đấy! nói đến tình chẳng bổ thêm ngưng mồm... chị ạ! »

Dâm-dục là một tính tự nhiên tạo-hóa đã phó cho các loài để ăn ở với nhau mà sinh con, để cái, để bảo tồn lấy giống nòi. Nhưng khi đôi trai gái yêu nhau thì ái-tình với tà-dâm gần như trở nên làm một; cũng có người thường làm đa là thịt; bởi thế nên mới bị xã-hội khinh bỉ mà thành ái-tình mắc tiếng oan, thực không phải là vô cơ.

Tôi về nhà ngâm-ngẫm thật lấy làm bất-bình, hai chữ ái-tình nào có phải cái tên của một sự gì xấu đâu mà đến nỗi bị người ta khinh dể. Động nói đến ái-tình thì coi như một câu truyện gì dở-dây, không đáng cho là câu truyện của những người biết chút lịch-sự ở đời.

(Còn nữa) CỎ Đ. L.

Như thiên ý tôi thì tôi cho ái-tình là một cái tên rất tốt đẹp. Làm người không những không nên che đậy, vùi dập nó đi, mà còn nên mở-mang thêm mãi ra cho một ngày một nhiều thêm, rộng-rãi thêm, cao thượng thêm, như thế mới hợp với cái lý tự-nhiên của trời. Chỉ những người nào giàu ái-tình mới là những người tốt trong phân-loại.

Học chữ Hán tốc-thành

Bắt đầu khai-giảng ngày 16 Aout

Chữ Hán dạy lối Tây. Cắt nghĩa theo mẹ Tây. Rất chóng hiểu, trong thời kỳ rất ngắn có thể xem được sách Tàu, giấy má việc quan...

Nhiều nhà-học giả đã công-nhận như thế.

Học-phi mỗi tháng từ 1\$ đến 3\$ tùy số người học nhiều ít.

Ái-tình có những tính chất rất cao-thượng, rất đẹp đẽ, song nó liên-tiếp với tà-dâm như thịt liên-tiếp với da, nên nhiều người đã dùng cái nghĩa của ái-tình với tà-dâm kia làm một đề đến nỗi có kẻ khinh-bí, mặt-sát hai chữ ái-tình như tôi đã nói trên.

Mỗi tuần lễ, học ba tối. Bắt đầu từ 16 Aout hồi 8 giờ tối, ai muốn học xin đứng giờ ấy đến trường Tri-Tri, phố hàng Đào. Nhớ đem giấy, bút, mực (giấy tây, bút tây, cũng được).

Thực ra ái-tình với tà-dâm cũng có chỗ giống

MAI-ĐĂNG-ĐỆ

THÂN THUỐC LẬU TU-NGOC-LIEN 1er JUN 1933 ĐƠN LÊN HÀNG NGANG SỐ 8 HANOI

NỘI HÓA chemisette de tennis Rất đẹp - rất bền Áo cài khuy giá 1\$20 Áo có fermeture éclair. 1.70 HIỆU DÊT CỤ-CHUNG 100, Rue du Coton, - HANOI

Muốn cho xe pháo nhẹ nhàng. Mang lại AN-THÁI sửa sang như lời. Chắc bền giá cũng được hời... Chỉ có hiện AN-THÁI làm được xe đúng như xe Verneuil vì sau khi sửa ấy ten bản hiện đã mua được các dụng cụ dùng làm xe mà bản hiện lại cam đoan là chắc chắn và đẹp hơn, hiện đã có tang chứng, xin mời các ngài lại xem qua số 2. Bán đủ đồ phụ tùng xe kéo và chambre, lốp. Có 28 mẫu vải dùng để lợp mui, đóng tựa và cắt housse xe nhà và xe ô-tô. Nhận lợp mui và cắt housse xe ô-tô. Đóng và chữa các xe nhà, xe hàng, xe ngựa, và xe bò. An - Thái Số 2, phố Nguyễn-trung-Hiệp, Hanoi tức là phố giữa phố Cầu gỗ đi vào ngõ Gia-ngư

Thủy Hủ

Nguyên - Đồ - Mục đích
Nhà in Tân-Dân xuất-bản

Mới ra số
15

14 hồi đầu đóng thành quyển thứ nhất,
226 trang lớn, rất đẹp, giá bán 0\$60

Tam Quốc

TOÀN BỘ 6 CUỐN
gần 2.000 trang

TAM-QUỐC TOÀN-BỘ LÀ MỘT BỘ
SÁCH QUÍ, CÁC NGÀI NÊN MUA NGAY
KÉO HẾT. MỖI BỘ BÁN 4\$80, AI Ở
XA GỬI 5\$00 (CẢ CƯỚC) VỀ NHÀ IN
TÂN-DÂN 93, PHỐ HÀNG BÔNG, HANOI

Đau dạ dày, Lậu

Ăn chậm tiêu, đầy hơi, hay ợ,
đau dạ dày và đau bụng dưới, chỉ
uống một gói thuốc Phòng-tích giá
0\$50 là nhẹ ngay lập tức, nặng lắm
chỉ 4, 5 gói là khỏi dứt.

Thuốc lậu Vô-dịch giá 1\$00 một
ve đã nổi tiếng là hay nhất, ai uống
cũng khỏi, uống vào mấy bồ-thận
giá 1\$50 một hộp lớn, thì lậu kinh-
niên bao nhiêu lâu cũng phải khỏi.

KIM-HƯNG DƯ-ỚC-PHONG

81, Route de Hué - Hanoi
Haiphong - 130, Avenue Paul Doumer
Namdinh - 28, Rue Champeaux
Thanh-hoa - 32, Grand' Rue
Vinh - 44, Rue de la Gare
Saigon - Nhà Ng-thị-Kính 30, Aviateur
Garros

AI MUỐN VỪA XEM TRUYỆN HAY,
LẠI HỌC VÕ GIỎI THỜI MÙA NGAY BỐ

« VŨ-THUẬT TÙNG-THƯ BỘI »

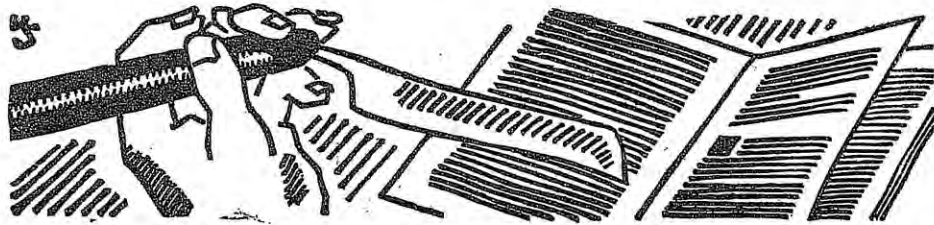
Số 1, 16 trang. Giá 0\$02

Truyện dã ly-kỳ lại có vẽ rõ và giảng kỹ
những lúc vua CÀN-LONG đánh võ Thiếu-lâm
thể nào mà được quân cường-ngịch, để mọi
người có thể học được các miếng hiểm như
« Tần gia hồi mã tiễn » v. v. Nói về truyện,
thì thật là hay, vì vua Càn-Long giả-giàng là
thường dân để đi trừ gian cứu khổ, gặp nhiều
chỗ thật gian-nan nguy-hiểm...

Do Sơn-nhân và Nhật-nam Thư-xã biên-tập.
Mỗi tuần lễ xuất-bản ít ra là một kỳ (vì từ nay
đã có nhà in riêng của Nhật-Nam). Ở xa mua
buôn trừ 20%. Mua lẻ thêm cước thường 0\$03.
(Cước bảo đảm 0\$13). Thơ và mandat chỉ để
cho nhà xuất bản như vậy :

NHẬT - NAM ÁN THƯ - QUÁN DƯ-ỚC
PHÔNG.

104 HÀNG GAI HANOI.

NHỮNG HẠT ĐẬU, ĐỌN

Một bạn đọc báo Phong-Hóa, ông T.L.
ở Nam-kỳ gửi cho N.D.C. một số báo
Hậu-Giang (số 1) trong có trích nhiều
hạt đậu đọan. Xin cảm ơn.

I. — « Đa » thật ư ?

Trong báo Hậu-Giang số 1 trang 3,
ông N.H.Q. viết :

Quan trên dạy bắt lính thì làng lựa
người nào, đa đình, đa đên là những
người nào có hai ba anh em hay có đất
phải đi lính.

Thế thì hoặc chẳng lựa được ai đi
lính ráo, vì làm quái gì có « người
đa đình », hoặc bắt gần hết người làng
đi lính, vì người trong làng (nhất là
ở Bắc-kỳ, Trung-kỳ) ai ai cũng có đất,
mẫu đất để ở.

II. — Cũng trong bài ấy :

Văn Quý viết :
« Một đầu dục kẹp ngang chơn cái còn
một đầu ném đóng vô ép ngón chơn đẹp
dẹp dăm máu, đau quá, có người phải té
đái khóc la.

Cố mà hiểu lối văn quý phái của ông
huyện hăm N.H.Q., nhưng đừng nghĩ
quá, sợ lại phải « té đái khóc la » !

III. — Có lẽ đồng chiêm

Cũng trong số báo ấy, trang 14 :

Trung thu Ba xe.
Thưởng nguyệt Trung thu dạo khắp
đồng,
Thuyền lan thuận bước nhẹ dượng lỏng.
Thuyền chạy trên đồng được mà lại
thuận bước? Thơ này đọc có chết đi
thôi (lời phê bình của T.L.)

IV. Cựu hoàng-đế.

Cũng trong số báo ấy trang 16.
Số báo n° 2 nhằm tháng Septembre sẽ có
bài của ông Hoàng-vĩnh-San, cựu hoàng-đế

nước nhỏ.
Lời phê bình của T. L. : nhằm : làm,
nhằm : trúng. Cựu hoàng-đế: Dốt...

Trong mục Văn Uyên báo Hậu-Giang
có lục đăng bài thơ « dệt vải » của vua
Lê-thánh-tôn (chứ không phải Thành-
Tôn).

Thấy dân rách rưới tránh lòng thương,
Vây phải lên không sửa mỗi đường (còn
sai nhiều chỗ)

Muốn lên không thì chắc vua Lê-
thánh-Tôn phải dùng máy bay.

Thuộc-địa ấy của Mỹ hay của Hà-lan ?

Nam-dương quần-đảo (Philippines).
Trời ơi ! Chua chữ tây làm gì mà
trật thế này (lời phê bình của T.L.)

Lối văn cần thận.

.... của tác-giả ăng-lê là người văn-hào
có danh lên....

Cần thận quá ! Đã văn hào lại còn có
danh, đã danh lại còn có tên. Thì sao
không thêm có tuổi vào nữa.

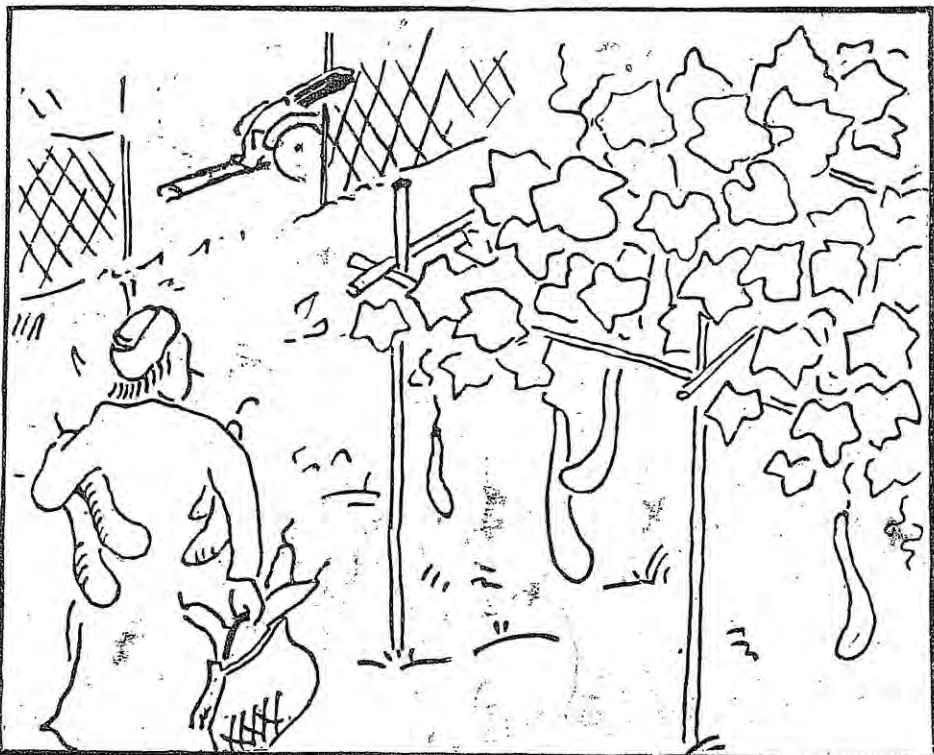
HỘP - THƯ

Ông Hạnh, Haidương - Nếu có dịp sẽ
đăng.

Cũng có Thu Liêu và Ô. Ô. D. V. M.
Namdinh, N. X. V. Haiphong N. V. V.
Vinh v...v... - Tiếc không thể chiều ý các
bạn mà đăng bài công-kịch T.T.T.S. được, vì
e nói mãi nhảm tai độc-giả, chỉ xin cảm
ơn chung các bạn về cái cảm tình đối với P.H.

Ô. V. X. Đ. - Truyện dịch của ông rất lý-
thú - song tiếc rằng là truyện dịch - ông gửi
giúp truyện làm ra thì dễ đăng hơn.

Ô. Huy Thông - Thơ ông rất có nhiều
hy-vọng? Thật là tài không đợi tuổi. Ông cứ
viết, cứ gửi, sẽ lục đăng dần. Ông viết những
bài ngắn thì dễ đăng.

- Tay sách sách mang, thấy xe đỗ kia mà gọi mãi không thấy ai.
(Các bạn tìm xem người kéo xe ở chỗ nào)

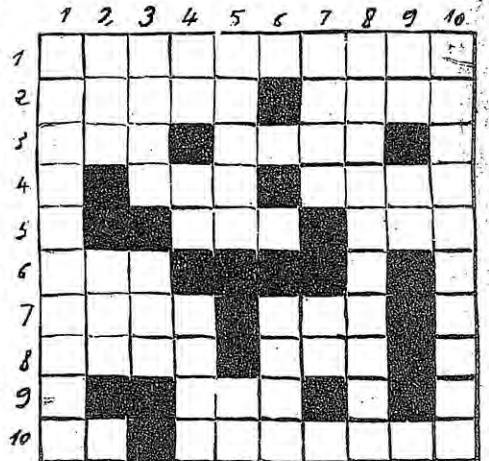
Ô. Việt Hồng. - Nhận được rồi.
Ô. Thanh-Hải Thất-khê. - Hiệu sách
đương in dở quyển mẫu sách vải hôm nữa sẽ
gửi lên.

Ô.Ô. Thiệp, Résidence Son-la, Ngọc-
Bính Hanoi - Gửi thư không, quên bỏ phiếu
dự thi vào trong.

Ô. Minh-Tuynh Hưng yên - Xin ông
gửi tiếp theo

Trạng cờ xà bần - Rất hay, nhưng vì
một lẽ bí mật, không đăng được.

XẾP CHỮ Ô - SỐ 7

Ngang

1 - Phép-tắc làm việc mà dân ta ít để ý
đến. 2 - Đề chỉ những phía trời, nhà địa-lý hay
chú ý đến. - Một trong bốn đức mà các cô
gái mới ít người có. 3 - Tiếng phàn-nản của
người, người bị kẻ khác vứt thuốc-phiện lậu
vào nhà rồi đi báo. - Yêu-đương (tiếng kẹp).
- Một châu lớn hay một tiếng kêu. 4 - Chữ
cảm. - Bán lại những cái mình không muốn
bán. - Đi đôi với tiếng **Nhàng** để chỉ một
đáng điệu bất lịch-sự. 5 - Chữ cảm. - Ngựa
(tiếng thầy tướng). - Đi sau chữ **côn** thì có
nghĩa là trẻ nhỏ. 6 - Một tập sách Chữ cảm. -
Chữ cảm. 7 - Một phép để làm cho (đường
ngọt) sạch hết cặn bở. - Khoảnh vườn đất.
- Vù lên (sung vù lên). 8 - Dân mọi đợ ở
các quần đảo phía bắc Nhật-bản. - Một nhân
vật ở tiểu-thuyết **Nửa-Chưng-Xuân**. -
Đúng như lời. 9 - Chữ cảm. - Tiếng trợ ngữ
dùng để hỏi xem chừng. - Chữ âm. - Chữ
âm. 10 - Tiếng quát nhà binh. - Khổ-sở long-
đông.

Đọc

1 - Có một chiếc áo. 2 - Một việc mà ông
nghĩ nào cũng sẵn lòng làm - Hơi sữa. -
Mưa nắng đều có ích cho người. 3 - Bảo điều
phải không nghe. - Điều đàn của phần nhiều
bài đàn ta. 4 - Đùng nói truyện với đứa
bạc. - Không hiền. - Hề, vực không thể.
5 - Nếu không sắc thì như cưa. - Tiếng
xưng hô của vợ chồng nhà quê mới khi lấy
nhau. 6 - Chữ âm. - Chữ âm. - Tiếng còi
điện ô-tô. - Múa chân múa tay. 7 - Chú Sét-t
ăn nhiều. - Tiếng khóc. - Chữ cảm. 8 -
Người cùng số phận với Chiếu-quần. 9 - Kém
« Bó » một nước. - Tiếng có đầu kêu lúc bị
véo đuôi. - Chữ âm. 10 - Để đàm chém nhau
trên mặt nước.

Giải nghĩa số 6.

**Bắt đầu từ tháng bày tây phòng giấy của bản Công-ty,
trước ở 34 hàng Nâu, Hanoi, đã dọn cả xuống ở lò nâu rượu tại
Văn - Điện. Vậy Ngai nào có công việc gì hay thư-từ giao-
thiệp với bản Công-ty thì xin mời xuống Văn-Điện.**

BẮC-KỲ NAM-TỬ-U CÔNG-TY LAI CẢO

Mời có là một

Một nhà thuốc nam, mạch hay thuốc giỏi, đã nổi tiếng khắp xứ Đông-Dương, có sẵn các thứ thuốc cao, đan, hoàn, tán, bệnh nào thuốc ấy rất hay.

- 1 — Có phòng thăm bệnh, xem mạch, bốc thuốc.
- 2 — Có phòng cho bệnh nhân ở xa đến chọ uống thuốc.
- 3 — Có phòng chữa bệnh Lậu, và giang-mai.
- 4 — Có phòng chữa người cái bỏ thuốc phiện.

Có nhiều thầy danh sư nghiên cứu thuốc thang và trông nom chữa bệnh. Thực là một nhà thuốc rất giá-trị, rất hoàn-toàn, các quý-khách xa gần chiếu-cổ sẽ biết

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG
78, phố Hàng-Gai Hanoi

Có giấy nhận thực bằng khen chữa về bệnh

LẬU GIANG

(sẵn lòng giúp các người nghèo khổ chẳng may bị phải)

Bệnh lậu phát ra sưng, tấy, mủ, máu, cường dương đau, đi đại buồn, dù nặng nhẹ thế nào, chỉ dùng 1 lọ thuốc trong 24 giờ đồng-hồ là dễ chịu ngay, 0\$50 một lọ, 5\$ 12 lọ, mà sau khi khỏi bệnh này đi độc còn lại nước tiểu khi trong khi vàng, lấu vẫn đục (filament) qui đầu sưng-ướt, thỉnh-thoảng nhói ngứa, còn ra một chất nhờn-nhờn tựa mủ; mà có khi các đầu xương thường đau mỏi, chỉ dùng 1, 2 hộp, nặng 3, 4 hộp kiên-tinh tuyệt-lậu (thuốc triết ngọc) 1\$50 một hộp là khỏi dứt. Thuốc giang 0\$70 một lọ (có nhận chữa khoán không khỏi sẽ trả lại tiền).

Bình-Hưng

88 - Pavillons Noirs (phố Mã-mây) - Hanoi - Giấy mới: 543

Ai cần tìm thầy chạy thuốc???

Chúng tôi xin lấy lòng thành-thực mà giới-thiệu cùng bà con một vị danh-sư là ông HỮA-GIA-NGU, chủ hiệu bào-chế THIÊN-HOÀ-ĐƯỜNG ở số nhà 20 phố hàng-Đường Hanoi. Ông HỮA-GIA-NGU làm thuốc tại Hanoi đã 6, 7 năm nay. cái tài xem bệnh-chữa thuốc, cái đức trọng nghĩa khinh tài của ông, chắc bà con cũng từng nghe tiếng. Nay muốn cho nhà bệnh được thêm phần tiện lợi, ông mới mở ra hiệu bào-chế THIÊN-HOÀ-ĐƯỜNG này. Ai muốn bắt mạch xin đơn đến lúc nào cũng được, không hạn giờ khắc và cũng không mất tiền nong chi cả. Còn thuốc của hiệu ông thì bào-chế đúng phép, tính giá phải chăng và một điều tốt nhất là không hề làm sự giả-dối. Hiệu ấy lại có bán đủ các thứ thuốc cao đan hoàn tán của các nhà danh-giá; và những thuốc kinh-nghiệm về khoa phụ-nữ do tay ông chế ra, như thuốc điều kinh chủng-tử, thuốc bạch đới (tục gọi là bệnh khí-hư), thuốc sản-hậu vân vân... Chả dám nói là hiệu-nghiệm như thần, nhưng thực mắt chúng tôi đã từng thấy nhiều người uống mà khỏi bệnh. Vậy tưởng bà con nên lưu-ý đến-phòng lúc cần dùng.

- Phạm-bá-Rong, tuấn-phủ hưu-trí.
- Lê-huy-Trước, áo-sát hưu-trí.
- Cát-vân-Tân, tri-phủ hưu-trí (Tnh-yên).
- Nguyễn-kim-Việt, thẩm-tá tòa kiểm-đuyệt.
- Bùi-đan-Quế, phán-sự Tòa-án Hanoi
- Nguyễn-xuân-Huy, (thông-phán Thống-sứ Hanoi).
- Trần-vân-Long, phán-sự Tòa-án Hanoi.
- Lương-tân-Nguyên, Commis Greffier Hanoi.
- Đặng-trần-Cử, thông-phán Tòa-án Hanoi.
- Nguyễn-vân-Hành, — id —
- Nguyễn-huy-Quyển, — id —

- Trần-hữu-Bình, thông-phán Tòa-án Hanoi.
- Trần-hữu-Phương, — id —
- Lê-vân-Nguyên, Travaux Publics Hanoi.
- Phạm-gia-Kiên, Agent technique Hanoi.
- Lê-thuận-Khoát.
- Tê-Mỹ, Hoàng-quang-Thỉnh.
- Tạ-đuy-Tư, 12 phố Bờ-Hồ Hanoi.
- Lê-đình-Thang, đốc-học.
- Nguyễn-gia-Phụng, Gouvernement Général Hanoi.
- Lê-Bình, phán-sự tòa Điện-báo Hanoi.
- Phạm-hữu-Ninh, đốc-học.

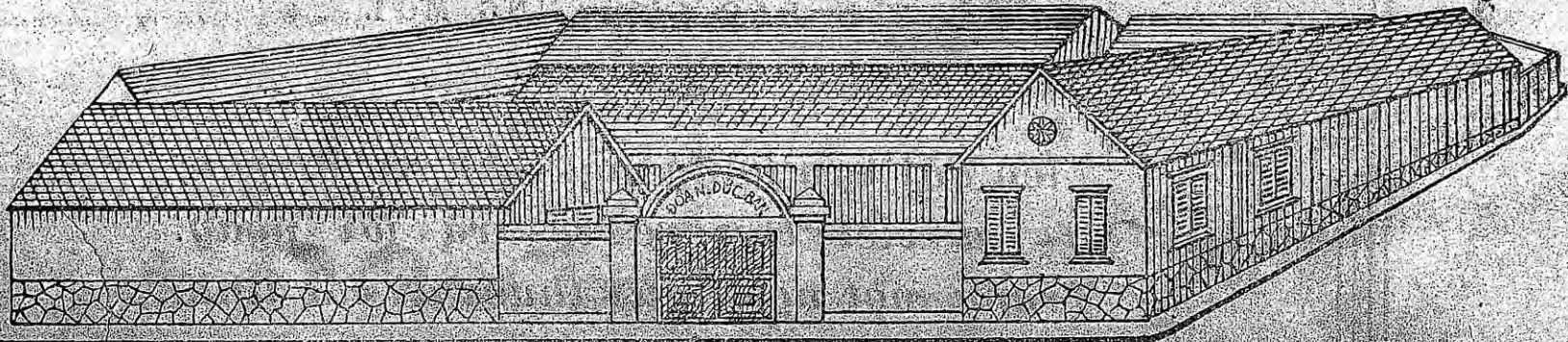
THUỐC LẬU HỒNG-KHÊ

Bệnh lậu mới phát ra mủ, ra máu, buồn tấy, hoặc bệnh đã lâu chữa không dứt, mỗi khi uống rượu, thức đêm, trong người nóng nẩy, lại thấy có mủ và xem trong nước tiểu có vẩn, uống thuốc này đều khỏi dứt dứt. Thuốc đã mau khỏi, lại không độc hại, nên được anh em chí em đồng-bào tin dùng mỗi ngày thêm đông. Bà người Tây người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi dứt dứt, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khê. Giá 0\$60 một ống. Bệnh giang-mai, tìm-la phát hạch lên sỏi nóng rét lở loét quy-đầu đau xương, rất thịt, rức đầu, nổi mề-đay, ra mào gà, hoa khê, phá lở khắp người, uống một ống thuốc là kiến-hiệu, không hại sức-dực. Cũng 0\$60 một ống. Xin mời quá bộ lại hoặc viết thư về, lập tức có thuốc gửi nhà giấy-thếp đến tận nơi.

HỒNG-KHÊ ĐƯỢC-PHÒNG

88 - Route de Hue (sẽ cửa chợ Hôm) Hanoi - Téléphone 755

Cửa hàng bán
Nước Mắm
32 Phố bờ sông
Hàng Nấu
(Quai Clémenceau)
HANOI
Phố bến
Tàu Thủy
Rue Marechal Foch
HAIPHONG

HỒNG LỘC NƯỚC MẮM TRẮNG CỦA M. ĐOÀN ĐỨC BÀN TẠI CÁT HẢI QUẢNG YÊN

Nên dùng pháo VIỆT-NAM

hiệu Tường-Kỷ, Hạnh-Phúc, Khánh-Thọ

Bán tại hiệu **TƯỜNG-KỶ**

78-80, Rue du Sucre Hanoi (Phố hàng Đường)
và 44, phố hàng Bờ, Hanoi

Xưởng chế-tạo: Phú-Xá Hadong,

Có đặt đại-lý khắp tam Kỳ.

KHẮP CÁC NƠI, CÁC ĐÁI LỊCH SỰ CHỈ ĐUNG PHÂN SÁP NƯỚC HOA... HIỆU

Cờ

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN RONDON & CO LTD 21, RUE JULES FERRY, HAI PHONG 16, 33 ĐÔNG-KHÁNH HANOI

Kể từ 12 Juillet này Công-ty Rượu Vạn-Vân sẽ cống-hiến bà con một thứ rượu do Công-ty Vạn-Vân nấu theo lối cổ của các cụ.

Các Ngài dùng rượu ấy sẽ được vĩa y.

HIỆU

CỤ'-HẢI

51, Phố hàng Đào
Có máy chuyên dệt áo
Chemisettes de Tennis
và các kiểu áo **Sport**
Đẹp-như của Tây. Bán buôn, bán lẻ, giá hạ.

Xin chiếu cố Pháo VIỆT-NAM

hiệu Bát-Tiên

Tơ tã, tơ tầu và tơ gốc — Bán buôn và bán tại

Hiệu **TƯỜNG-AN**

20, Hàng Gai, Hanoi

Giá phải chăng

ở xa xin viết thư về, thương lượng.

HIỆU THUỐC TO NHẤT ĐÔNG-DU'ÔNG

Pharmacie

Chassagne

Chủ nhân : ông LAFON và ông LACAZE

59, Rue Paul Bert — HANOI

(TRƯỚC CỬA GỖ-ĐA VÀ NGAY HỒ HOÀN-KIỆM)

Bàn hiệu có bán :

Thuốc chẻ theo đơn của Quan Bác-Sỹ
Thuốc chẻ-sản chữa đủ các bệnh
Các đồ buộc thương-tích
Các khí-cụ để làm thuốc
Các chất hóa-học
Các đồ trang-sức như phấn, nước hoa.

THUỐC THẬT NGUYÊN-CHẤT
VÀ THƯỢNG HẢO-HẠNG.
THUỐC BÁN RẤT CHẠY
NÊN BAO GIỜ CŨNG MỚI.

Tiếp đãi bạn hàng một cách rất ân-cần.
Ở xa viết thư về sẽ trả lời ngay.
Trong một ngày gửi thuốc đi các tỉnh.